

Kumpas Davalarından 15 Temmuz Darbe Girişimine

SAYFA 8

Bilimsel kimliği, nöropsikofarmakoloji alanındaki başarıları ile tanınan Prof. Dr. Tayfun Uzbay, böyle bir örgütün varlığından haberdar olduğunu ve darbe girişimi haberini gördüğünde şaşırmadığını söyledi.

Emek Pazarda

SAYFA 12

"Al 10 liraya Zara, Sivas'ın Zara'sı"; "Yiğin kocanızın parasını"; "Bu halıyı dokuyan gözlerim kör oldu!" kadar iddialı; "Parası olmayan çalsın"; "Bırakın düşen balıkları, onlar da kedilerin hakkı!" kadar da naif duyguların beşiğine doğru bir yolculuk.

Umberto Eco Üzerine

SAYFA 14

Prof. Dr. Nurdoğan Rigel, Umberto Eco ile ilgili dünyada yayınlanan eserler listesinde "Eco Dersleri" adlı kitabıyla yer alan tek Türk akademisyen. İşte Prof. Dr. Rigel'in anlatımıyla Umberto Eco:

"Bilim insanı, Ortaçağ uzmanı, iletişim bilimci, göstergebilimci, estetik, sanat, edebiyat, kültürel çalışmalar uzmanı, gazeteci, kitapsever, iktidarın makro ve mikrosundan hoşlanmayan taçlandırılmış bir entelektüel olan Umberto Eco, benim için yaşam boyu akademik bir mentordur."

HABERÜSKÜDAR

Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi

Uygulama Gazetesi

Sayı:2

Yıl:1

Aralık 2016

Üsküdar Üniversitesi'nde Görkemli Açılış

İlk Ders Sağlık Bakanı Recep Akdağ'dan

Üsküdar Üniversitesi 2016-2017 Akademik Yılı Açılış Töreni'nde Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ, akademisyen ve öğrencilerle buluştu. Altunizade Yerleşkesinde gerçekleştirilen törenin açılış konuşmasını ise Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan yaptı.

"Üsküdar Üniversitesi'nin kuruluşunun üzerinden 5 yıl geçti..."

■ Zehra Rumeysa FİDAN

Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan davranış bilimleri ve sağlık alanında ülkemizin ilk tematik üniversitesi olan Üsküdar Üniversitesi'nin kuruluşunun üzerinden 5 yıl geçtiğini belirterek; kısa sayılabilecek bu süre içerisinde, özellikle beyin araştırmaları alanında önemli çalışmalara imza attıklarını ve geleceğin Nobel Ödüllü bilim insanlarını yetiştirme gayretiyle çalıştıklarını dile getirdi.

Nevzat Tarhan dönüşüm ve hamlelere uyum gösteren proaktif yaklaşıma sahip bir üniversite ve hastane olduklarını ifade ederek; daha iyisi için fikirler üreten nesiller yetiştirme hedefiyle sürdürdükleri çalışmaların arttırılacağını da sözlerine ekledi.

"Dönüşümcü liderlik"

Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ açılış töreninde verdiği 'Türkiye'de Sağlıkta Dönüşüm' başlıklı ders ile akademisyen ve öğrencilere seslendi. Bakan Akdağ, toplumlarda sağlık hizmetlerine olan ihtiyacın önemini, hizmetler bozulduğunda daha iyi anlaşıldığını belirterek; hayata geçirdikleri 'Sağlıkta Dönüşüm Projesi' ile önemli bir yol kat ettiklerini söyledi.

2002'de ailelerin sağlık harcaması yaptığı için maddi açıdan sıkıntıya düştüğünü belirten Prof. Dr. Recep Akdağ, 2012'de nüfusun artmasına rağmen harcamaların indigini belirtti. Akdağ, 'Dönüşümcü liderlik' kavramına dikkat çekti ve bu kavram sayesinde dönüşümün başarıya ulaştığını sözlerine ekledi.

Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ ve Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan

Bakan Akdağ: "Türkiye böyle bir dönüşüm yaşadı. Türkiye bu dönüşümü nasıl yaşadı? Dönüşüm önce niyetle başlıyor. Türkiye Cumhuriyeti'nde başbakanlık yapan kişi yani bugünkü Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, bu prensipleri belirledi. İnsan her şeyden önce gelir. Prensip buydu. Önce insan diyoruz. Sağlık en önemli ve en temel insan haklarından biridir" dedi.

Katılımın yoğun olduğu derste, salona giremeyen öğrenciler için Üsküdar Üniversitesi içerisindeki ekranlardan da canlı yayın yapıldı. Üsküdar Üniversitesi Televizyonu (ÜÜTV) tarafından da canlı olarak yayınlanan programın bitiminde Sağlık Bakanı Recep Akdağ'a, Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan tarafından 'Hisseden Adam Heykeli' ile özel çini tabak hediye edildi.

(Devamı sayfa 3'de)

Prof. Dr. Nevzat Tarhan: “İlk Sayı Harika Oldu”

■ Zehra Rümeysa FİDAN - Onur GÖZE

Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesinin uygulama gazetesi olan Haber Üsküdar, ikinci sayısıyla yeni döneme giriyor. 2016-2017 öğretim yılının ilk sayısı için Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Haber Üsküdar’a açıklamalarda bulundu. Üsküdar Üniversitesinin kuruluş öyküsünden gelişimine, uluslararası çalışmalarından fiziksel altyapısına kadar birçok konuyu Prof. Dr. Nevzat Tarhan ile konuştuk.

“Proje aşkı muhakkak olacak ...”

Üsküdar Üniversitesi’nin kuruluş hikayesini ve bugününü sizden dinleyebilir miyiz?

Üsküdar Üniversitesi 3 Mart 2011’de resmi gazetede yayımlanan kararla resmen kuruldu. Fakat kuruluş hikayesi 2008’lere dayanıyor. Kuruluş fikrini NP İstanbul Nöropsikiyatri hastanemize Amerika’dan ziyarete gelen Prof. Dr. Norman Moore ilk kez telaffuz eden kişi olmuştur. O zaman Prof. Dr. Moore Dünya Sinirbilim EEG Neuroscience Derneği Başkanlığı görevini yürütüyordu. Kongre için gelmişti ve hastaneyi gördükten sonra “Burası üniversite olur, burayı üniversite yapın” dedi. Yani ilk olarak üniversite olabileceğimizi, buradaki alt yapının müsait olduğunu dile getiren kişi o oldu. Daha sonra biz hastaneyi, eğitim kurumu haline getirmek gibi bir projeksiyon hedefledik.

Bunun gerekçelerinden biri de şuydu: Hastaneye klinik psikoloji stajı için çok başvuru oluyordu. Psikoloji öğrencileri mesleği, klinik pratikleri ve uygulamalarını yapabilmek için hastaneyi, yani bizi duyuyorlardı. Staj talebi çoktu ve aynı zamanda yurtdışından da talep geliyordu. Bunun üzerine bu alanda bir ihtiyacın var olduğunu gördük.

Davranış bilimleri ve sağlık alanında tematik bir üniversiteye, bir eğitim kurumuna ihtiyaç duyulduğu görünüyordu. Biz de gücümüzü, imkanlarımızı, kabiliyetlerimizi oluşturmaya başladık ve hastanenin şartları oluşunca 2009 yılında dosyamızı hazır hale getirdik. Hastaneyi ve tabiri caizse ceketim hariç her şeyi bağışlayınca üniversite kurulabilir oldu, her şeyi de üniversitenin kuruluşuna vakfetmiş olduk. Üsküdar Üniversitesi bu şekilde kuruldu.

Üniversitenin dosyasını 2009’da verdik ve çeşitli yazışmalar, gidiş gelişler, YÖK’ün genel kurul toplantıları ve bürokratik işleyiş sonucunda 2011’de çıkan yasayla

kurulmuş oldu. Temel amacımız sağlık alanını eğitim alanıyla taçlandırmaktı. Kurulurken İnsan ve Toplum Bilimleri, Mühendislik ve Doğa Bilimleri, İletişim, Sağlık Bilimleri fakültelerine öncelik verildi. 2012’de ilk öğrencileri aldık ve ilk sene 600 öğrencimiz vardı. İlk lisans mezunlarımızı 2016’da verdik. Şu anda 2016’nın Eylül ayından itibaren Üsküdar’da 13.350 öğrencimiz var. Alan olarak yerleştik ve laboratuvar olarak da iki konuda AR-GE alanı belirledik: Birincisi özellikle kişiye özel tedavi konusunda farmakogenetik ağırlıklı yani; kişinin tedavisinde en gelişmiş ve kişiye özel genetik profillemenin yapıldığı tedavi laboratuvarıdır. İkinci ise AR-GE alanımızda beyin işlevleriyle ilgili. Beyin parkı tarzında bir teknopark kurmak ve bununla ilgili çalışma yapmak için AR-GE alanı seçtik. Şu anda bu alanlarda çeşitli projeler alıyoruz. Üniversitenin temel hedefi sağlık alanını eğitime dönüştürmek. Diğer bir hedefi ise dört ayaklıdır: Birincisi eğitim vermekle yani meslek kazandırmayla ilgili. İkinci ayağı AR-GE yapmak, üçüncüsü toplumu bilgilendirme ayağı yani İletişim Fakültesi. Bu anlamda iletişim bilimlerinin önemi çok büyük. Dördüncüsü ise bilginin üretime, ürüne dönüştürülmesi yani sanayileşmesi ve ticarileşmesi. Bu dört ayakta da ilerlemeye çalışıyoruz. 4. nesil üniversiteler bir konuda tematikleşiyor ve AR-GE üretiyorlar ve bilgiyi ürüne dönüştürmeye çalışıyorlar. Hedef olarak üniversitemizin vizyonu ve kuruluş hikayesini özetle böyle anlatabiliriz.

Tematik üniversite kavramı Üsküdar Üniversitesi ile ortaya çıktı ve birçok yeni vakıf üniversitesine örnek oldu. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tabii bu konuda yüksek sesle telaffuzu ilk kez biz yaptık ve bunu da uygulamada geliştirdik. Bir ihtiyaç varmış ki olumlu sonuçlar ortaya çıktı. Aynı zamanda mevcut ihtiyacı da gidermiş olduk. Tematik üniversitenin amacı bir bilgiyi yüzeysel yapmak yerine derinlikli kılabilmektir. Önemli olan bilgiyi üreterek yayın haline dönüştürecek, sanayinin işine yarar hale getirecek, yeni icatlarla, keşiflerle taçlandırabilecek alanında birikime sahip hocaların varlığıdır. Proje aşkı olacak muhakkak. Tematik üniversitenin ilk olarak konu hakkında özgün ve etki oluşturan bilgiyi elde etmesi lazım. İkinci olarak yaygın etkisi olan bilgiyi üretmesi, üçüncü olarak da literatüre katkı sağlaması lazım. Yani bu üç şeyi yapabilecek çalışmalar olursa o zaman o tematik üniversite lafta kalmaz, bunu uygulamaya dönüştürür.

“Festival diyerek aslında bu konuda da biz öncü olmuş olduk...”

Üniversite olarak çalışmalar yaptığımız gibi Davranış Bilimleri Festivali ile aslında lise çağındaki öğrencileri de teşvik ediyoruz diyebilir miyiz?

Davranış Bilimleri Festivali’nin bu sene dördüncüsünü yapacağız. Bizden önce bilim festivali yoktu. Türkiye’de birçok üniversite belediyelerle birlikte birincisini yapıyor. Neden festival? Daha önce matematik olimpiyatları, Türkçe olimpiyatları vs. deniyordu. Festival diyerek bu konuda da aslında biz öncülük etmiş olduk. Bilgi eğlenceli hale getirilirse o bilgi daha çok uygulanabilir, kullanılabilir oluyor ve daha çok sayıda gence ulaşabiliyorsunuz.

Özellikle lise çağı yaş grubunu düşündüğümüzde, bu yaş grubunun ergenlik döneminde olduğunu biliyoruz. Gençlere bilimi ve projeleri sevdirmek, proje kültürü oluşturmak gerekiyordu. Mesela bizim Türkiye’de öncülüğünü yaptığımız diğer bir konu proje kültürünü ders olarak müfredata koymak oldu. İkinci seneden itibaren proje kültürü rektörlük dersi olarak bir dönem öğrencilere okutuldu ve hatta daha da evrildi. Bu derisi KOSGEB kapsamında veriyoruz yani ders bittiği zaman öğrenciler KOSGEB Sertifikası sahibi olacaklar. Bu demek oluyor ki çift kariyer sahibi olacaklar. Öğrenci kendi projesini yazacak, yazdırabilecek. Bu da bir lisans öğrencisi için büyük bir fırsattır.

KOSGEB Sertifikası olan bir lisans mezunu herhangi bir yerde bir iş arayışına girdiği zaman avantajlı duruma yükselir. Çünkü dünyada birçok fabrika ve endüstriyel kurum, artık doktoralı eleman çalıştırıyor. Kimya gibi çeşitli sanayi alanlarında AR-GE ofisleri var ve kimya, elektrik, endüstri, biyomühendis gibi doktoralı olan çalışanlarla yeni şeyler üretmek istiyorlar. Özellikle bu alanda doktoralı bir mühendisle çalışan kurum, yeni sorunlara karşı daha pratik çözümler üretebiliyor ve mevcudu tekrar eden kes-yapıştır yapan kurumlar olarak değerlendirilmiyorlar.

Kendi AR-GE birimi olan, kendi markasını oluşturan kurumlar ortaya çıkabilmesi için bu gerekiyor. Bunun için biz öğrencilere vizyonu vererek, onların başkalarının yaptığını taklit eden bir mühendis değil, kendinden bir şeyler katan ve her sorunu çözerken keşif yapan bir lisans mezunu olmalarını istiyoruz. Bu yaklaşımımız

sadece mühendislikle ilgili değil sosyal bilimler için de geçerlidir. Mesela TÜBİTAK tarihinde ilk defa iki sene önce sosyal bilimleri proje kapsamına aldı. Horizon 2020 AB'nin hedefidir. Ülkemizde 'Ufuk 2020' olarak tanımlanan projenin % 48'ini sosyal bilimler alanı oluşturacak. Yaşanan sosyal sorunlara çözüm olabilecek yollar araştırılıyor. Davranış bilimleri ağırlıklı olduğumuzdan bizim için burada pek çok açık kapı var. Bütün iş buradaki AB projesini ya da ulusal ajans projesine uygun proje yazabilecek kişilerin olmasında.

Üsküdar Üniversitesi uluslararası çalışmalarda da ilkleri gerçekleştiriyor. G20 ve Köln ofisini bu kapsamda nasıl değerlendiriyorsunuz?

G20 Zirvesi 2015 yılında Antalya'da, 2016'da ise Çin'de yapıldı. Antalya'daki zirvede katılımcı üniversite olarak biz yer aldık. G20'nin içerisinde Women 20 ve Business 20 gibi N20 olarak bir alt grup daha oluşturuldu. Bizim öğretim üyelerimiz geçen yıl bu alt gruba katıldılar. Yeni zirve 2017'de Almanya'da olacak. Eğer bürokratik zorluklar söz konusu olmazsa oraya da katılma planımız var. Köln Ofisi önemli. Üniversitemiz stratejik ortağı olan NP İstanbul Hastanesi ile birlikte ortak bir irtibat ofisi açtı. 250-300 metrekare civarında olan ofisimizde müdür ile beş çalışmamız görev yapıyorlar. Burası hem Türkiye'de okumak isteyen Türkiye vatandaşı veya başka ülkeden öğrenciler için hem de Türkiye'de tedavi olmak isteyenler için bir irtibat noktası olacak. Ofisin kuruluştaki başlangıç hedefi budur.

Orta vadedeki hedefimiz ise kapsamlı: Almanya'nın üniversite kurma mevzuatı oldukça pratik. İki bölüm açarsanız üniversite kurabiliyorsunuz. Orada Doppler Üniversitesi ile Memorandum of University (MU) imzaladık. Bunun üzerine Köln Üniversitesi'nde de tıp fakültesi dekanıyla görüştük. Orada da ortak araştırma alanlarımız var. Nöromodülasyon tedavileri, beyin fonksiyonunu düzelterken manyetik uyarım doğru akım tedavileri, Köln Üniversitesi'nin broşürlerinde AR-GE alanı olarak belirtilmiş. Onlarla ön görüşme yaptık ve bir protokol imzalamayı düşünüyoruz.

İlk yılki öğrenci sayısı 600 iken bu yıl 13.350 olduğunu dile getirdiniz. Artan öğrenci sayısı ile kapasite olarak fiziksel anlamda ne tür değişimler ve yenilikler bizleri bekliyor?

Şu anda bizim üniversiteye kuruluşunda bağışlamış olduğumuz bir arsa var. Bu arsa Akfırat, Pendik-Tuzla arasında; fakat yeşillikler içinde güzel bir alan olsa da oldukça uzak bir nokta. Orası 3. köprü'nün ayağında, Şekerpınar'ın çıkış yeri. Söz konusu yeri canlandırmak mümkün olabilir; fakat biz daha çok şehir içinde büyümek istiyoruz. Neticede ismimiz Üsküdar. Her ne kadar Üsküdar'da büyük alan bulmak zor olsa da, bu konuda önümüze çıkan fırsatları olabildiğince değerlendireceğiz. İsmimize sadık olabilmeyi hedefliyoruz.

İletişim Fakültesi uygulama gazetesi Haber Üsküdar'ın ilk sayısı çıktı. İkinci sayı için hazırlanıyoruz, ilk sayımızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

İlk sayı süper oldu, önce bunu söyleyelim. İletişim Fakültesi Dekanımız Nazife Hoca'yı ve oradaki tüm öğretim üyesi kadrosunu, emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Ortaya çok başarılı bir gazete koydular. İçeriği de çok güzel. 2015 yılındaki etkinliklerimiz görselleştirilmiş; yani hem mizanpaj olarak başarılı, sayfa düzeni olarak göze hitap ediyor; hem de seçilen konular açısından nitelikli. İletişim Fakültesi öğrencilerimiz, iletişim sanatını ve becerisini açıkça göstermiş. Emeği geçen herkese gerçekten teşekkür ediyorum. İngilizce sayfa da var, sağlık köşesi de var. 20 sayfalık bir gazete ve bunun devam etmesini biz çok isteriz. İletişim Fakültesi ile idari kadromuzun, kurumsal iletişimin güzel bir çalışması oldu. Ben her ziyaretçime gazeteyi gösteriyorum. İletişimcilerin kusur bulamadığı bir gazete olduğunu düşünüyorum. Emeği geçenlerin bu çalışmayı devam ettirmesinde fayda görüyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk Ölümünün 78. Yılında Anıldı

(HÜR Haber Merkezi) Mustafa Kemal Atatürk, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Direktörlüğü öncülüğünde, öğrenci kulüplerinden; Turkuaz, Atatürkçü Düşünce Kulübü ve Müzik Kulübünün organize ettiği "10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı"yla anıldı.

Çarşı Yerleşke Emir Nebi 1 Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen anma programına öğrencilerin yanı sıra Üsküdar Üniversitesi öğretim üyeleri de katıldı. Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlayan programın açılış konuşmasını Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan yaptı. Atatürk'ü şükranla anarak sözlerine başlayan Tarhan, Mustafa Kemal Ata-

türk'ün başarısını iyi anlamak ve bilmek gerektiğini söyledi. Tarhan Atatürk'ün dogmatik bağlılığı kabul etmeyen akılcı ve sorgulayıcı bir kişi olduğunu sözlerine ekledi. Askeri zekaya sahip Atatürk'ün çalışkan biri olduğunu dile getiren Tarhan, vatan sevgisinin yaldızlı sözcüklerle değil, işini iyi yapmakla mümkün olduğuna vurgu yaptı.

Katılımın yoğun olduğu programda Prof. Dr. İbrahim Öztekin "Gazi

Mustafa Kemal Atatürk'ün Yüksek Kişiliği" başlıklı bir konuşma yaptı. Programın sonunda ise Üsküdar Üniversitesi Müzik Kulübü, Atatürk'ün sevdiği birbirinden güzel şarkıları seslendirdi.

Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ: "Sağlık bir insan hakkıdır"

(Birinci sayfadan devam) Sağlık Bakanı Recep Akdağ, ABD Harvard Üniversitesi'nde 95 ülkenin bakanına sağlık alanında yaptığı çalışmaları anlattığını dile getirirken; "Çalışmada nasıl düşük maliyetle, yüksek sağlık erişimi sağlanabileceğini konuşuyoruz ve o zamanlar 2013'ün sonlarında 'ObamaCare' diye bilinen, ABD'nin sağlık sistemini iyileştirme çalışmaları vardı. Orta halliler sağlık hizmetine ulaşamıyorlar, diye bir tartışma vardı ve bu tartışma şöyle bir eksen üzerinde yürütülüyordu: Toplumun bir kısmı bunun zaruret olduğuna inanırken önemli bir kısmı politikacılarıyla beraber sağlığa farklı bakıyordu ve bunu açıkça ifade ediyorlardı. Sağlık gıda gibi satın alınan bir şeydir. Gideceksin onu satın alacaksın, paran yoksa öl. Ne yapayım yani? Toplumlara birbirinden ayıran kültürel değerler var. Aslında zamanında AK Parti'yi Recep Tayyip Erdoğan'la beraber iktidara getiren toplumun bu beklentileri ve hazır oluşuydu. Toplum hazır olmadan bir dönüşümü gerçekleştiremezsiniz. Ne kadar isterseniz isteyin toplumun bunu talep etmesi ve sizin dönüşümünüze cevap verecek bir olgunlukta; yani ona hazır olması gerekir. Sağlık bir insan hakkıdır. Biz sağlığa dönüşüm programına, o günkü AK Parti'nin ve sonraki hükümetlerin karar verdiği gün, toplumla bu mutabakatı yapabilecek durumdaydık. Tamam, bizim niyetimiz insandı ama politik anlamda da bu mutabakatın çok büyük bir önemi var" dedi.

"Sağlıkta Dönüşüm Projesi'nde ikinci etap başladı"

Türkiye'de sağlığa dönüşüm programında önemli başarılar elde ettiklerini dile getiren Akdağ, Dünya Sağlık

Örgütü'nün (WHO) Evrensel Sağlık Kapsayıcılığı Kriterleri'ne uygun hizmet vermeyi amaçladığını belirterek; "Sağlıkta Dönüşüm Projesi'nde ikinci etabı başlattıklarını söyledi.

"Ulaşılabilir ama iddialı hedefler sizi teşvik eder"

Çalışmalarındaki temel amacın vatandaşları memnun etmek olduğunun altını çizen Bakan Akdağ TÜİK rakamlarıyla da vatandaş memnuniyetinin arttığını söyledi. 2012 yılında %75 olan sağlığa memnuniyet oranını, önümüzdeki yıllarda %80'e çıkarmayı hedeflediklerini belirten Akdağ; "Önünüze ulaşılabilir ama iddialı hedefler koymalısınız. Bu sizi teşvik eder. Böylece bir adım daha ileri gitmeye gayret edersiniz. Dünyada %80 sağlık memnuniyetine erişmiş ülkeler var. Onlar bizden çok zengin ülkeler ama biz niye ulaşamayalım" dedi.

"Harvard'da ders verdim ama ilk kez burada kullanacağım!"

Elektronik kalem ve dijital ekrandan oluşan akıllı tahtayı ilk kez kullanan Bakan Akdağ; "Harvard'da da ders verdim ama akıllı tahtayı ilk defa kullanacağım" dedikten sonra, salondan alkış sesleri yükseldi. Akdağ sözlerine şöyle devam etti: "Bütün öğrencilerimizin ilkokullarda bile bu tahtaları kullanabildiğini biliyorsunuz. Orası biraz klasik herhalde. Türkçede ne dendiğini bilmiyorum, bağışlayın. İngilizce konuşmayı pek sevmem ama Türkçe'nin konuşulduğu yerde 'flipchart' diyorlar. Kağıtları çevirip çevirip yazıyorsunuz. Hala onları kullanıyorlar. Muhtemelen onları da muhafaza ediyorlar değerlendirmek için" dedi.

Üsküdar Üniversitesi'nde Yine Bir İlk: Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü

■ Elyesa KARATEPE

Üsküdar Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Sevil Atasoy vakıf üniversitelerinde "Bağımlılık ve Adli Bilimler" alanında ilk ve tek lisansüstü eğitiminin kurucusu. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kuruluna da ikinci kez seçildi.

Enstitünün hedef kitlesini güvenlik teşkilatlarında çalışanlar ve yargı mensupları olduğunu söyleyen Atasoy, enstitünün bu yıl sonbahar döneminde ilk kez lisansüstü öğrenci aldığını sözlerine ekledi.

Atasoy çok kolay üretilen ve reçeteleri internette olan bir takım uyuşturucu maddelerin piyasada kendilerine iyi bir imkân bulduğunu dile getirirken, bunu önlemenin ancak çok küçük yaşta yapılan bir takım eğitimlerle mümkün olabileceğini söyledi. Bu eğitimlerin uyuşturucu maddelerinin kötülüğü üzerine kurulu eğitimler olmayıp, kişilerin kendi sıkıntılarını sporla veya kültürel aktivitelerle giderebilecek bir mecraya doğru çekilmeleri ile olabileceğini vurguladı. Atasoy Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsüne ve BM üyeliğine dair sorularımızı yanıtladı.

Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü vakıf üniversitelerinde ilk kez Üsküdar Üniversitesi'nde kuruldu. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bildiğiniz gibi 1982'de İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak Adli Tıp Enstitüsünün kurucuları arasında yer aldım ve 18 yıl da orada yönetimde bulundum. Ülkemizde devlet üniversitelerinde zaten sayıca az olan Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitülerinin dışında şu anda bir vakıf üniversitesi olarak bu alanda ilk ve tek lisansüstü eğitim veren bir yükseköğretim kurumuyuz. Bunu elbette bu alandaki deneyimlerim göz önünde bulundurularak burada böyle bir eğitimi yürütebileceğimiz düşünüldü diye düşünüyorum. Paralelinde baş-

ka vakıf üniversitelerinin de başvuruları vardı ancak yükseköğretim kurumundan bu hakkı Üsküdar Üniversitesi olarak ilk biz aldık. Dolayısıyla gurur duyuyoruz.

Böyle bir enstitüye neden ihtiyaç duyuldu?

Bu enstitüler dünya genelinde zaten var olan oluşumlardır. Bu enstitüler interdisiplinerdir. Yani farklı meslekleri bir araya getirerek adalet hizmet kalitesini yükseltmek amacını taşırlar.

Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsünün çalışmaları ve hedefleri nelerdir?

Enstitü bu yıl ilk defa sonbahar döneminde lisansüstü öğrenci aldı. Şimdi bahar yarıyılında tekrar ilana çıkıyoruz ve yeniden öğrenci alacağız. Tabii ki sayının giderek artması en büyük hedefimiz ve öğrenciler arasında olabildiğince bütün mesleklerinde yer alması en büyük hedefimiz. Bunların arasında özellikle güvenlik teşkilatlarında çalışanlar yani polisler, jandarmalar ve yargı mensupları yani yargıçlar, savcılar, avukatlar öncelikli olarak hedef kitlemiz.

Enstitünün üniversitemize ve Türkiye'ye katkıları sizce ne olur?

Katkısı elbette çok olur. Çünkü kimyacı, eczacı, biyolog, mühendis, bilişim uzmanları, avukatlar, polisler, savcılar vs. gibi çok geniş bir kitleye hitap ettiği için böyle bir eğitimin geçmiş olanların daha çok yaygınlaştırılmasının ülke geneline katkısı tabii ki büyük olur.

Birleşmiş Milletler Haziran raporunda dünya genelinde uyuşturucu bağımlısı sayısının 29 milyona ulaştığı gözükmekte, siz de BM Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu'na 2. kez seçildiniz. Yeni dönemde uyuşturucu kullanımı artışıyla ilgili ne gibi önlemler alınacak?

Uyuşturucu maddelerin uluslararası düzeyde mücadele gerektirdiği, gerek kullanımı gerek ise ticareti açısından bir denetleme ve düzenleme yapılması gerektiği

ilk kez 1909'da Şanghay'da toplanan bir Afyon Komisyonu ile gündeme gelmiştir. 13 ülke bir araya gelmiş ve orada uyuşturucu ile mücadelenin ilk tohumlarını atmışlardır. Daha öncesi yoktur.

Şanghay Komisyonu'na Osmanlı İmparatorluğu temsilci göndermek üzere davet edilmiştir. Ancak afyon ticaretinin ülkeye çok önemli bir ekonomik faydası olduğu düşünüldüğünden bu toplantıya Osmanlı İmparatorluğu temsilci göndermemiştir. Daha sonra 1912'de Lahey'de toplanan, yine afyonla mücadele için yapılan sözleşmede ve daha sonra Cenevre'de vs. gibi böyle devam eden sözleşmelerle Türkiye Cumhuriyeti bütün çok uluslu sözleşmelerin altına imzasını atmış ve mücadelede yerini almıştır.

Başlangıçta uyuşturucu maddelerin tehlikesi sadece afyon gibi görülmüş olsa da bu giderek morfin, eroin, kokain, esrar gibi maddelere yayılmıştır. Ancak bunlardan öte günümüzde en büyük tehdit sentetik uyuşturuculardır. Piyasaya yeni sürülen ve bu sözleşmelerde ismen kaydedilmeyen maddelerdir. Örneğin bonzai, sentetik esrar gibi. Şimdi artık sentetik eroin yani bir takım fentalin türevleri de piyasada ve en büyük tehlikeyi dünya genelinde ve Türkiye içinde zaten bunlarda görüyoruz.

Bunlar çok kolay üretilen, reçeteleri internette olan bir takım uyuşturucu maddeler ve çok ucuza da imal edilebildikleri için piyasada kendilerine imkân buluyorlar. Bunu önlemek ancak çok küçük yaşta yapılan bir takım eğitimlerle mümkün olabilir. Bu eğitimler de hiçbir zaman uyuşturucu maddelerinin kötülüğü üzerine kurulu eğitimler olmayıp, problem çözmeye ve iletişim becerileri kazandırmaya yönelik, bir takım kişilerin kendi sıkıntılarını sporla veya kültürel aktivitelerle giderebilecek bir mecraya doğru çekilmeleri suretiyle olur. Madde kullanırsan şöyle olur, hırsız olursun, katil olursun, laflarının hiçbir toplumda karşılığı olmamıştır.

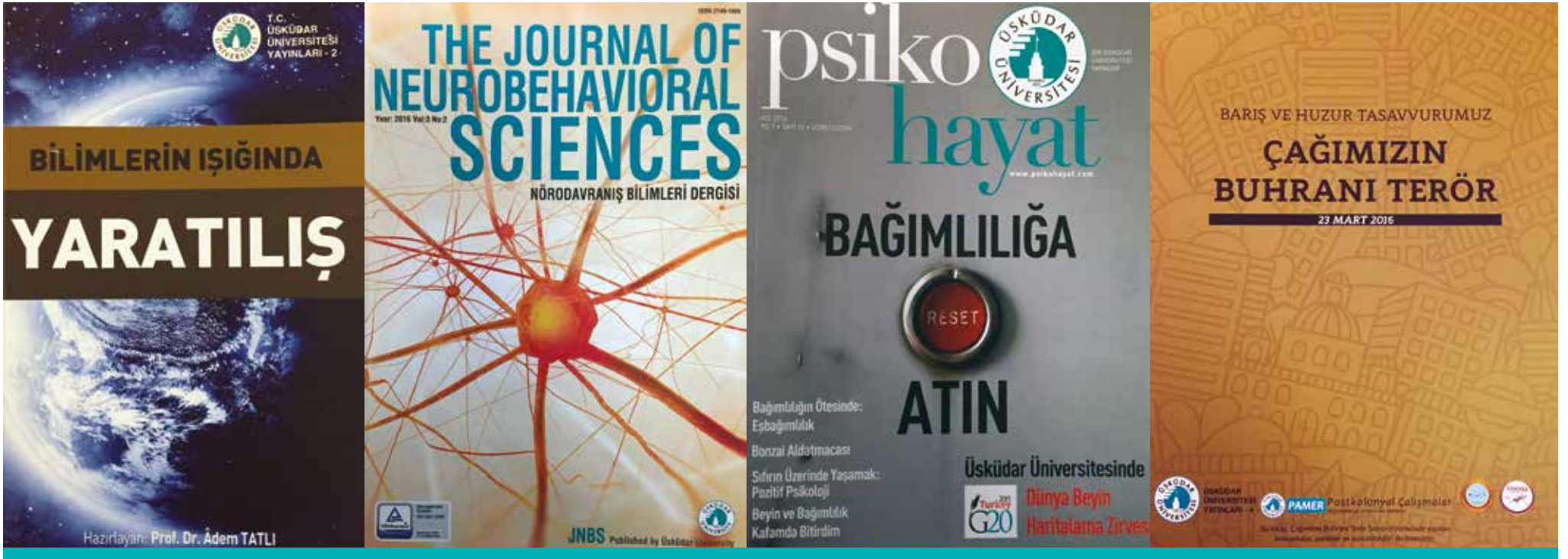

Görsel İletişim Tasarımı Mac Laboratuvarı Açıldı

(HÜR Haber Merkezi) Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri edindikleri teorik bilgilerin pratikteki uygulamalarını yeni kurulan Mac laboratuvarı ile tecrübe etmeye başladılar. Görsel İletişim Tasarımı Bölümü'nün koordinasyonuyla çalışmaları

rını sürdüren iletişim öğrencilerinin "dijital atölye" olarak tanımladığı laboratuvar, tüm masaüstü uygulamaların gerçekleştirilebildiği yaratım ve üretim kapasitesine sahip olacak şekilde planlandı.

(Fotoğraf: Başar HATIRNAZ)

Üsküdar Üniversitesi Başarısını Yayınlarıyla da Sürdürüyor

Üsküdar Üniversitesi Yayınları bilimsel alanlarda hazırladığı kitap ve dergilerle başarılı bir çıkış yaptı. Önemli bilim insanlarından oluşan yayın kurulunun yönetiminde hazırlanmış olan mevcut eserleriyle ilgi ve takdir toplayan yayınevi, henüz basım aşamasında olan eserler için çalışmalarını sürdürmeye devam ediyor.

■ Büşra AŞCI

2014 yılında aldığı sertifikayla çalışmalarına başlayan Üsküdar Üniversitesi Yayınları ilk eserlerini 2015 yılı içerisinde okurlarına sunmaya başladı. Yayımlanacak eserlerin seçiminde üniversite bölümleriyle ilgili alanlara öncelik verilirken, çalışmalarda yayın sınırlama politikasının uygulanmaması ise esas alınıyor. Yayın kurulunu Prof. Dr. Mehmet Zelka, Prof. Dr. Hasan Bacanlı, Prof. Dr. Nazife Güngör, Doç. Dr. Gökben Hızlı Sayar, Doç. Dr. Tayfun Doğan, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Arslan, Yrd. Doç. Dr. Ömer Osmanoğlu ve Yrd. Doç. Dr. Türker Tekin Ergüzel ile Uğur Canbolat ve Fatma Özten'in oluşturduğu Yayınevi şu ana kadar üç kitap ve dört dergi yayımladı.

Alanında önemli bir yer edinen kitaplardan ilki Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ'ın yazarı olduğu ve 2015 yılında yayımlanan; çalışma, konferans ve derslerle birlikte tarih, teori ve pratiği bir arada sunan "Beyin-Davranış İlişkileri Üzerine Konferanslar ve Dersler" adlı çalışma. Bir diğeri ise Prof. Dr. Adem Tatlı tarafından çeşitli alanlarda yazarların makalelerinin bir araya getirilmesiyle hazırlanmış olan "Bilimlerin Işığında Yaratılış" isimli kitap. Son önemli eser ise Üsküdar Üniversitesi Postkolonyal Çalışmalar Uygulamalar ve Araştırma Merkezi (PAMER) tarafından 23 Mart 2016 tarihinde düzenlenen Çağımızın Buhranı Terör Sempozyumu'nda yapılan konuşmalar, paneller ve sunumlardan derlenen "Barış ve Huzur Tasavvurumuz, Çağımızın Buhranı Terör" adlı eser.

Editör Fatma Özten kitapların seçilme ve yayımlanma aşamalarıyla ilgili olarak şunları söyledi: "Yayın kurulu-na kitap önerileri geliyor. Bu öneriler en az iki akademisyen tarafından inceleniyor ve durumla ilgili bir rapor hazırlanıyor. Sonrasında akademisyenlerin verdiği raporlar dahilinde çoğunluk oylamasına göre karar alınıyor."

Yeni Kitaplar Yolda

Yeniden basıma hazırlanan "Bilimler Işığında Yaratılış" adlı kitabın yanı sıra şu anda hazırlık aşamasında olan

dört kitap mevcut: Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ'ın "İnanıyorum O Halde Varım", Doç. Dr. Gökben H. Sayar'ın "Travmayı Yenmek", Prof. Dr. İbrahim Özdemir'in çeviri editörlüğünde hazırlanan ve kendisi tarafından kurula sunulan "Yüksek Öğretim ve Demokratik Kültür" ve Dr. Fredrike Bannink'ın "200 Pozitif Psikoloji Uygulaması".

İlerleyen süreçte özellikle kongre ve sempozyumlar da kitaplaştırılmaya devam edilecek. Özten, konuyla ilgili olarak geçtiğimiz aylarda gerçekleştirilen "Göç" konulu sempozyum hakkında bir çalışma yaptıklarını ifade etti.

Yayınevinin dağıtım politikasıyla ilgili olarak da bilgi veren Özten, halka ulaştırmak istedikleri çeşitli kitapların bulunduğunu söyleyerek sözlerine şöyle devam etti: "Örneğin Oğuz Hoca'nın 'İnanıyorum O Halde Varım' adlı kitabı halka hitap eden etkili ve güzel bir kitap. Hem bilimsel açıdan hem de halkın kafasındaki soruları cevaplamak açısından oldukça doyurucu. Bu nedenle halka ulaşabilmesi amacıyla dağıtımını yapmayı planlıyoruz. Ayrıca çoğu kitabı farklı üniversitelere ve kütüphanelere de gönderiyoruz."

Bilimsel Dergiler Şimdiden Önemli Bir Açığı Kapatmaya Başladı

Üsküdar Üniversitesi Yayınları, dergileriyle de bilim

dünyasında önemli bir konuma sahip oldu. Süregelen yayınlar ulusal ve uluslararası alanlarda büyük saygı görüyor. Üç tanesi basılmış ve bir diğeri de önümüzdeki ay basılacak olan dört dergi mevcut.

Beyin, psikiyatri, psikoloji alanındaki uygulama ve çalışmalarla hayat bulan "Psiko Hayat"...

Genel olarak psikolojiye yönelik ve biraz daha magazin ağırlıklı haberler içeren dergi; beyin, psikiyatri ve psikoloji alanlarındaki çalışmaları içeriyor ve depresyon gibi çok çeşitli konularda halkın sorularına, kolay anlayabileceği türden cevaplar veriyor. Özten bu derginin okullara da gönderildiğini ve abonelik sistemini kurmayı hedeflediklerini belirtti. Editör Fatma Özten ayrıca "Çünkü halka yönelik bilgilendirici bir dergi. Yazar kadrosu genel olarak üniversite ile hastanenin doktorları, uzmanları ve psikologlarından oluşuyor. Ancak psikolojiyle alakalı olarak toplumu ilgilendiren haberler ve röportajlar söz konusu olduğunda dışarıdan da destek alabiliyoruz. Sadece üniversite hocaları ve hastane doktorlarının dergiye makale yazma zorunluluğu gibi bir kısıtlama politikamız söz konusu değil." şeklinde konuştu.

İnsan ve Toplum Bilimleri ile İletişim Fakültesi bir arada: "Sosyal Bilimler Dergisi"...

Türkçe ve İngilizce yayın yapan hakemli "Sosyal Bilimler Dergisi" ise yılda iki kez yayımlanıyor. Dergiyle, konusunda uzman yerli ve yabancı araştırmacıların sosyal bilimlere ilişkin özgün çalışmalarını ilgilenenlerin ve okuyucuların istifadesine sunmak amaçlanıyor.

İngilizce olarak yayınlanan "The Journal Of Neurobehavioral Sciences (Nörodavranış Bilimleri Dergisi)"...

Üç yıldır yayın hayatında olan "The Journal Of Neurobehavioral Sciences" (Nörodavranış Bilimleri) dergisi oldukça büyük başarılar yakaladı. Editörlüğünü Doç. Dr. Cumhur Taş'ın yaptığı ve bugüne kadar dokuz sayısı basılmış olan dergide toplam altmışın üzerinde İngilizce makale yer aldı. Dergi tüm üniversitelerin nöroloji, psikiyatri, biyoloji ve sinir bilim anabilim dallarına gönderiliyor.

"Güncel Bağımlılık Araştırmaları Dergisi"nin hedefi 3 ayda bir, senede 4 sayı çıkarmak...

Hazırlık aşamasında olan ve alanında önemli bir boşluğu doldurmayı hedefleyen son yayın ise "Güncel Bağımlılık Araştırmaları" dergisi. Hazırlık aşamasında olan dergiyi Dr. Nesrin Dilbaz ve Yrd. Doç. Dr. Cemal Onur Noyan yönetiyorlar. Dergi üç ayda bir yayımlanacak.

Afrika'nın Görünmeyen Sahipleri

■ Faruk Samet VARAN

Afrika kıtasının jeopolitik önemini daha iyi anlayabilmek ve Türkiye – Afrika ilişkilerini daha iyi analiz edebilmek adına, Afrika Uzmanı Yrd. Doç. Dr. İbrahim Arslan ile söyleşide bulunduk.

En az üç ABD coğrafyası büyüklüğünde 55 bağımsız devlet bulunan ve nüfusu sürekli artan bir bölgeden bahsediliyor Afrika kastedilirken. Yıllardır bilinen, fakir ve aşırı muhtaç halinden kurtulmaya çalışan Afrika, dünyada en hızlı gelişen ekonomilerden yedisine sahip bir kıtadır. BM bağlamında düşünüldüğünde, 55 ülkenin blok halinde takınacağı politik tavrı, BM'nin her türlü kararını etkileyebilir. AB, ABD ve özellikle Çin ile ciddi olarak işbirliği içinde, yüksek bir potansiyele sahip olan Afrika, engelleri aştıkça ve birliğini sürdürdükçe etkinliğini daha da artıracaktır. Türkiye Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında Afrika'nın Rum yanlısı tutum sergilemesinden sonra bölgenin önemini daha iyi anlayıp politikalarını o yönde geliştirmesi gerektiğini anlamıştır.

Afrika hakkında genel bir bilgi verir misiniz? Uluslararası ilişkilerde Afrika'nın önemine değinir misiniz?

Afrika, 30 milyon kilometrekareden daha fazla bir büyüklüğe sahip dünyanın en büyük ikinci kıtasıdır. Yüzölçümü bakımından ABD'nin 3 katı büyüklüğünde olan kıta, uluslararası alanda etkinliğini artırmaktadır. BM'nin ve Afrika Birliği'nin kabul ettiği 55 ülke blok halinde hareket ettiğinde, BM Genel Kurulu'nda alınacak kararları doğrudan şekillendirecek bir güce sahiptir. BM Güvenlik Konseyi 15 üyeden oluşmaktadır. Bunun beşi daimi üye, onu ise iki yıllık sürelerle seçilen ülkelerdir. Afrika kıtası, blok olarak hareket ederse, daimi olmayan ve iki yıllığına seçilen on üyenin hangilerinin olacağıyla ilgili kararı şekillendirebilir. Bunu Türkiye örneğinde yaşadık. 2009-2010 yıllarına ilişkin olarak Türkiye, BM Güvenlik Konseyi'nin on daimi olmayan üyesinden biri olarak seçildi. Burada kıta blok olarak hareket etti, Türkiye'yi destekledi. Dolayısıyla, 55 üyenin bulunduğu bu kıta, coğrafi anlamda büyük olmasının yanı sıra, uluslararası ilişkiler anlamında da bu öneme sahiptir. Peki, bunun dışında Afrika neden önemli? Afrika, şu anda yaklaşık 1,5 milyara yakın insana ev sahipliği yapan bir kıtadır. Bundan dolayı önemlidir. Ekonomik kaynakları ve insan kaynağı potansiyeli son derece yüksek olan bir kıtadır.

Bunun dışında, son yıllarda dünyada en hızlı gelişen ekonomilere baktığımız zaman bunların yedi tanesinin Afrika'da olduğunu görüyoruz. Bu ne demektir? Bizim zihinlerimizde Afrika sürekli olarak; yokluk kıtlık, açlık, AIDS türü olumsuz algılarla yer etmiştir. Son dönemlerde, Afrika'nın kaydettiği gelişmeler, bu algının çok doğru olmadığını ortaya koymaktadır. Bunun dışında, jeostratejik olarak bakarsak Süveyş Kanalı, Kızıldeniz, Bab'ül Mendep Boğazı önemli bir su yoludur. Denizde akan dünya ticaretinin çok büyük kısmı bu yolla gerçekleştirilmektedir. Bu suyunun doğu kıyısı Afrika'ya aittir. Bu anlamda önemlidir.

Ek olarak Cebelitarık Boğazı, Afrika ile Avrupa arasında önemli bir geçiş yoludur ve güneyi Afrika'ya aittir. Bunun yanı sıra denizlerdeki kaynaklara da bakılmalıdır. Kıtadaki 55 ülkenin on altısının denize kıyısı yoktur, gerisinin denizlere kıyısı vardır. Böyle baktığımız zaman, Atlas Okyanusu, Hint Okyanusu kaynaklarından da istifade edilecek bir coğrafyadır Afrika. 2030 yılında Afrika'nın insan kaynağının 1,6 milyar olması bekleniyor. Bu da dünya nüfusunun yaklaşık % 19'una karşılık gelmektedir. Bunu önemsemek gerekir.

Türkiye'nin Afrika'ya Yönelişi

Türkiye'nin Afrika Açılım Politikası ve ilişkilerde gelinen nokta nedir?

Afrika açılım politikasından evvel Türklerle Afrika arasındaki ilişkiye bakmak lazım. Türkler, Tolunoğulları ile birlikte 9. yüzyıldan itibaren Afrika kıtasındadır. Osmanlılar Yavuz Sultan Selim ile beraber 1516-1517'den itibaren Afrika kıtasında etkili olmuşlardır. Böyle baktığımız zaman şunun altını çizmemiz lazım: Türkler, Avrupalılardan önce Afrika kıtasında var olmuşlardır. Afrika, Türklere uzak değildir. Osmanlı İmparatorluğu, 1517'de Mısır'ı idaresi altına almıştır. Osmanlı'nın özellikle Kuzey Afrika ile Doğu Afrika'da daha etkin olduğunu görüyoruz.

1. Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasıyla kurulan Türkiye'nin yeni bir devlet olması, kaynaklarının sınırlı olması ve Batı'ya öncelik veren bir yaklaşıma sahip olması 20. yüzyılın sonlarına kadar Afrika ile ilişkilerin ön sırada yer almamasına neden olmuştur. İlk büyükelçiliğimiz Adis Ababa'da açılmıştır ama Güney Afrika'da 1861'de ilk Fahri Başkonsolosluğumuzun olduğunu da belirtmemiz gerekir.

Türkiye ile Afrika'nın ilişkileri 1998 yılından itibaren gelişmeye başlamıştır. Bunun nedeni 1997 Avrupa Birliği-Türkiye arasında Lüksemburg Zirvesi düzenlendiğinde diğer aday ülkelerden istenmeyen bazı şartlarda Türkiye'den istenmesi ve yöneticilerin Türkiye'nin artık çok yönlü politika geliştirmek zorunda olduğunu, yalnızca AB ve Batı merkezli politikanın yeterli olamayacağını öngörmeleridir. 1998 yılında İsmail Cem'in Dışişleri Bakanı olduğu dönemde Afrika Eylem Planı kabul edilmiştir. Ancak 2002 yılına kadar Türkiye'nin diğer dış politika öncelikleri nedeniyle Afrika, Türk dış politikasında tekrar ikinci plana itildi. Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidara gelmesinden sonra 2002 yılından itibaren Afrika açılım politikası etkin olarak uygulamaya konuldu. 2003'de Afrika ülkeleriyle ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi stratejisi kabul edildi. Ardından 2005 yılında Afrika yılı ilan edildi ve Afrika ile ilişkiler gittikçe geliştirildi. 2008 yılında ise Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi düzenlendi.

Daha sonra 2010 yılında Türkiye, Afrika Strateji Belgesini kabul etti. 2008'deki ilk zirveye değinmem gerekir belki. 49 Afrika ülkesinin temsilcisi katıldı İstanbul'da düzenlenen bu zirveye. Bunun yanı sıra Afrika Birliği ile birlikte

kıtadaki diğer bölgesel ekonomik topluluklar zirveye katıldılar. Yani sadece Afrika Birliği değil ECOWAS Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu, IGAD- Hükümetler arası kalkınma otoritesi Orta Afrika ve Doğu Afrika'yı kapsamaktadır. Doğu ve Güney Afrika ortak pazarı olan COMESA, ECCAS dediğimiz Orta Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu, Doğu Afrika Ekonomik Topluluğu gibi bölgesel ekonomik topluluklar 2008'deki Türkiye – Afrika Birliği zirvesine katılım sağladılar. Bu zirveden sonra Türkiye ve Afrika Birliği arasında zirvelerin yapılması kararlaştırıldı. Bunun neticesinde 2014'de ikinci zirve Ekvator Ginesi'nde yapıldı.

Afrika'da 2009 yılında 12 büyükelçiliğimiz bulunmaktaydı. Bunun beşi Kuzey Afrika'dayken yedisi Sahra Altı Afrika'da. 2016'da bu sayı 39'a yükseldi. Afrika ülkelerinin Türkiye'deki büyükelçilik sayısı da 32'ye yükseldi. Dolayısıyla ilişkiler gittikçe güçlendi. Biz daha evvel özellikle Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra oluşan ortamda Afrika ülkeleri ile yeterince ilişki geliştiremediğimizden Afrika ülkeleri Kıbrıs sorunda genellikle Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafında oldular. Türkiye olarak Afrika'ya ciddi şekilde kendimizi anlatmamız gerektiğini bu olayda anladık.

Afrika'da neler yapıyoruz? TİKA kısaltılmış adıyla Başbakanlığa bağlı bir ajans vardır. Afrika'da 15 ofisi olan TİKA, Afrikalı insanların ihtiyaçları olan, su kuyusu açılmasından tutun da, hastanelerin açılması; sağlık taramalarının yapılması gibi faaliyetlerde bulunuluyor Afrika'da. Ayrıca özellikle, Türk insanından toplanan yardımlar bir şekilde, ihtiyacı olan Afrikalılara ulaştırılıyor. Bunun yanı sıra Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, Türkiye'yi Afrikalılara tanıtmak amacıyla Cibuti'de, Gambiya'da, Nijer'de açıldı. Bu, Çinlilerin açtığı Konfüçyüs Enstitülerine benziyor. Çinliler de bu şekilde kendi kültürlerini tanıtmak amacıyla bu enstitüleri açtılar. Yani devletlerarası ilişkiler sadece siyasi, ticari boyutta gerçekleştirilmiyor. Bu açılım neticesinde kültürel alanda da ilişkiler gelişiyor. 38 ülke ile ticari ve ekonomik işbirliği anlaşması imzalandı. 17 ülke ile yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşması imzalandı. 8 ülke ile çifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşması imzalandı. Bunların hepsi, ticaretin gelişmesine çok önemli katkılar sağlayacak anlaşmalardır. 19 Sahra Altı Afrika ülkesi ile iş konseyi kuruldu. 2003'te Afrika ile olan ticaret hacmimiz, 5,47 milyar dolardı. 2015'te 17,5 milyar dolara çıktı ticaret hacmi. Bunun içindeki ihracat payını söylemem gerekirse 2013'te 2,13 milyar dolar iken, bu rakam 2015'te 12,4 milyar dolara çıktı. Bu ciddi bir gelişme. Afrika'nın, Türkiye'nin dış ticaretindeki payı 2015 itibarıyla %5. Demek ki hala alınacak mesafe var. %5 düşük bir rakam. Geliştirdik ama düşük bir rakam. Türkiye 2014'te Afrika'da 16.593 kişilik istihdam yarattı. Türk Hava Yolları şu an 31 ülkeye 50 noktaya sefer düzenliyor. Bunlar önemli. Yani Türkiye ile Afrika arasındaki ilişkiler gün geçtikçe gelişiyor. Çok yönlü dış politika bağlamında bu önemli. Afrika ile hedeflediğimiz ticaret hacmi şu an için 50 milyar dolar ama bu daha da geliştirilebilir; bu potansiyel var.

Üsküdar Üniversitesi “Suriyeli Mülteci Çocuklarla El Ele” Uluslararası Çocuk ve Göç Sempozyumu

■ Sümeyye YÜKSEL-Sezer AKIN

Göç olgusunu tüm boyutlarıyla ele almak ve çocukların hem iç hem de dış göç süreçlerindeki deneyimlerinin, yeni yaşam alanlarında karşılaştıkları ekonomik, kültürel, eğitimsel ve psiko-sosyal sorunlarının farklı disiplinler temelinde ele alınması amacıyla düzenlenen “Suriyeli Mülteci Çocuklarla El Ele Uluslararası Çocuk ve Göç Sempozyumu” 17-18 Kasım 2016 tarihlerinde Üsküdar Üniversitesi’nde gerçekleştirildi. Sempozyumun ardından kendisiyle görüştüğümüz Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Abulfez Süleymanov etkinlikle ilgili sorularımızı yanıtladı.

Mültecilerle ilgili düzenlediğiniz sempozyumda konuyu seçme amacı ve konunun genel çerçevesi nelerdi?

Bugün dünyanın birçok bölgesinde çocuklar sağlıklı yaşam hakkı, eğitim hakkı, vatandaşlık, sağlık ve eğitimde fırsat eşitliği gibi hak alanlarında ciddi sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Birçok ülkede çocuk hakları hususunda mevcut zorluklara bir de göçün getirmiş olduğu zorluklar eklenmiştir. Nitekim hesaplamalara göre bugün yeryüzünde yaklaşık 28 milyon çocuk hiçbir paylarının olmadığı çatışmaların etkisiyle evlerini terk etmek zorunda kalmış ve daha milyonlarcası da daha iyi, daha güvenli bir yaşam için yollara düşmüştür. Kaçtıkları çatışmaların ve şiddetin travmasını yaşayan çocuklar, göç yollarında geçişleri sırasında denizde boğulma, insan tacirlerinin eline düşme, kaçırılma, tecavüz ve hatta cinayet gibi çeşitli tehlikelerle karşılaşmaktadır. Mülteci olarak değerlendirilen bu çocukların mağduriyeti ülkelerini terk ettikten sonra da devam etmekte, sığındıkları ülkelerde sömürü, fiziksel istismar, eğitim hakkına erişememe, cinsel şiddet gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu bağlamda 17-18 Kasım 2016 tarihinde Üsküdar Üniversitesi’nde gerçekleştirilen “Suriyeli Mülteci Çocuklarla El Ele Uluslararası Çocuk ve Göç Sempozyumu”nun amacı göçün çocuklar ve özellikle Suriyeli mülteci çocuklar üzerindeki ekonomik, kültürel, eğitimsel ve psiko-sosyal etkilerini ele almak, belirlenmiş öncelikler ışığında uygulanabilir ve sürdürülebilir politikaların uygulanmasına katkıda bulunmaktır.

Katılımcıların üzerinde en çok durduğu ve hassas olarak nitelendirdikleri konular nelerdi?

İki gün süren sempozyum süresinde göç olgusunun tarihsel, ekonomik, sosyal, politik ve hukuki boyutlarının çocukların dünyasına yansımaları sekiz farklı ülkeden (ABD, Rusya, İngiltere, İtalya, Yunanistan, Kazakistan, Azerbaycan, Kırgızistan) katılan 50 akademisyen tarafından bilimsel düzlemde ele alındı. Çocukların hem iç hem de dış göç süreçlerindeki deneyimleri, yeni yaşam alanlarında karşılaştıkları ekonomik, kültürel, eğitimsel ve psiko-sosyal sorunları farklı disiplinler temelinde tartışıldı. Katılımcılar özellikle Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteci çocukların karşılaştıkları sorunların bir kısmının yaşanan göç hadisesinin büyüklüğü ve hızından kaynaklandığını dile getirmiştir.

Sempozyumun açılışında konuşan Prof. Dr. Nevzat Tarhan Suriye’de yaşanan mülteci sorununu insan eliyle oluşturulmuş bir afete benzeterek, büyük çoğunluğunun Türkiye’ye savrulmuş bir toplumun olduğunu söylemiştir. Tarhan’ın bu durumu “sosyal bir tsunami” olarak tanımlaması, Batının bu sınırı kaybettiğini dile getirmesi ve Türkiye’de devlet ile toplumun bu kişilere sahip çıktığını ifade etmesi önemli bir tespittir.

Sempozyumda ortaklaşa çalıştığınız kurumlar hangileridir?

Sempozyum Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilen Sivil Toplum Diyalogu Hibe Programının, Üsküdar Üniversitesi, Hacı Habibullah Gerede Vakfı (HAGEV) ve CEIPES (İtalya) ortaklığında yürütülen “Suriyeli Mülteci Çocuklarla El Ele” projesi kapsamında gerçekleştirildi. Üniversitemizin Sosyoloji Bölümü öncülüğünde düzenlenen sempozyumu çok kısa zamanda planladık ve özellikle zaman bağlamında sürecin zorlu geçeceğini tahmin ediyorduk. Yoğun çalışma süreci ile bunun üstesinden geldik. Bu bağlamda bu tür etkinlikleri her daim teşvik eden ve destekleyen Üsküdar Üniversitesi’nin Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan’a Üniversite yönetimine, projeyi destekleyen AB Bakanlığına, HAGEV Vakfının değerli yönetimine, yabancı ortaklarımızdan CIEPES’a, Bilim ve Düzenleme Kurulu’nda yer alan hocalarıma ve genç arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Düzenlenen bu sempozyumla hedeflenen amaçlar nelerdir?

Stratejik konumu nedeniyle Türkiye son dönemin en çok sayıda mülteciye ev sahipliği yapan ve bu sebeple de dünyada en fazla çocuk mülteci barındıran ülkesi konumundadır. Şu hususun altını özellikle çizmemiz gerekir: Mülteci sorunu karşısında dünya ülkelerinin sorumluluk almaktan kaçındığı bir dönemde tüm ağırlığına rağmen Türkiye devleti ve halkı hep çözüm odaklı davrandı ve inisiyatif almaktan hiçbir zaman kaçınmadı. Bu aynı zamanda bu coğrafyada kardeşlik bağları ve tarihsel birlikteliğin doğrultusunda üzerlerine yüklediği sorumluluğun farkında olunmasının bir göstergesidir. Biz göç meselesini tanımlarken göçün nedenlerini iyi analiz etmeyi, aynı zamanda insani bir perspektiften olaylara yaklaşmayı yeğliyoruz. Bu nedenle göçün getirdiği zorlukları tanımlamak, bu durumu bir de çocukları ilgilendiren boyutuyla anlamaya çalışmak ve gerekeni yapma duyarlılığı içerisinde olmak hepimizin görevidir. Bu sempozyum böyle bir gereksinimden doğmuştur. Başlıca hedefimiz sempozyum esnasında farklı fikirlerin sunumundan yeni hakikatlerin doğması, belirlenmiş öncelikler ışığında uygulanabilir ve sürdürülebilir çıktıların alınmasıydı. Özellikle sempozyum sonrası dönemde yurtiçi ve yurtdışı katılımcı akademisyenlerden olumlu geri dönüşler almamız ve basındaki yansımalar sempozyumun başarılı geçtiğine ilişkin önemli emarelerdir. Tabii ki bütün bu tarz etkinliklerin ana hedefi minik Aylan ve Ümrân gibi bir trajedinin bir daha yaşanmamasına katkıda bulunmak. Bu aynı zamanda en büyük dileğimizdir.

Mütevelli Heyet Başkanımız Furkan Tarhan Vakıf Üniversiteleri Birliği Yönetiminde...

Üniversitemizin Mütevelli Heyet Başkanı A. Furkan Tarhan Vakıf Üniversiteleri Birliği Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi.

Geçtiğimiz günlerde düzenlenen Olağan Genel Kurulda altı yıldır birliğin başkanlık görevini yürüten Rifat Sarıcaoğlu, görevi oy birliğiyle İbrahim Çağlar’a devretmişti.

Mütevelli Heyet Başkanımız A. Furkan Tarhan da Türkiye’deki vakıf üniversitelerinin önemli bir kısmını tek çatı altında toplayan birliğin yeni yönetim kurulu üyeleri arasındaki yerini aldı.

Vakıf Üniversiteleri Birliği’nin yeni yönetimi iki yıl boyunca görevde kalacak.

Birlik vakıf üniversitelerinin sorunlarını farklı platformlarda dile getirerek çözüm önerileri getirmenin yanı sıra üye üniversitelerin desteğiyle sürdürdüğü faaliyetler ile Türk yükseköğreniminin çitasını yükseltmeyi hedefliyor.

Zika Virüsüne Karşı Önemli Çalışma

Üsküdar Üniversitesi tüm dünyada görülen Zika virüsü ile ilgili önemli bir çalışma yürütüyor. Biyomühendislik Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mesut Karahan ve Biyomühendislik Bölümü 4. sınıf öğrencisi Fulya Çalman’ın beyin fonksiyonlarında bozukluklara ve bebeklerde anomalilere yol açan zika virüsüne karşı geliştirdikleri aşı prototipi projesi, TÜBİTAK’tan onay aldı.

Sarıçoban’a Bir Şans da Sen Ver

Üsküdar Üniversitesi Yeni Medya, Medya ve İletişim ile UltrAslan UNI kulüpleri, “Sarıçoban’a Bir Şans da Sen Ver” sosyal sorumluluk projesi kapsamında Şanlıurfa’ya gitti. Üsküdarlı öğrenciler Sarıçoban Köy İlköğretim Okulu ve orada eğitim gören öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılıyor. İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Nihal Toros Ntapiapis öncülüğünde, sosyal sorumluluk projesini başlatan Üsküdarlı öğrenciler, THY gönüllüleri sponsorluğunda, okulun ihtiyaçlarını yerinde tespit etti ve ilk çalışmalarını gerçekleştirdi. Üsküdar Üniversitesi kırsal bölgelerdeki ihtiyaç sahibi öğrenci ve okullara desteklerini sürdürüyor.

Mobil Uygulama Kullanımında Rekor Artış

Teknolojik gelişmeleri yakından takip eden ve birçok yeniliği eğitim hayatına anında entegre eden Üsküdar Üniversitesi, geliştirdiği mobil uygulamayla kurum bünyesinde rekor kullanım sağladı. Özel olarak geliştirilen mobil uygulama, son 1 yıl içerisinde akademik ve idari personelin de kullanımıyla 9 milyon ekran görüntüleme sayısı ile bir rekora imza attı.

Prof. Dr. Tayfun UZBAY

Kumpas Davalarından

15 Temmuz Darbe Girişimine

■ Zehra Rümeysa FİDAN / Elyesa KARATEPE

15 Temmuz'da gerçekleştirilen kanlı darbe girişimi sonrasında ülke bütünüyle sarsıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) vuruldu, Türkiye 240'tan fazla şehit verdi ve binlerce vatandaş gazi oldu. Halk sokaklara çıktı, tankların önünde korkusuzca durdu ve demokrasisine sahip çıktı. Tüm Türkiye birlik ve beraberliğini günlerce sokaklarda nöbet tutarak, et ve tırnak olarak tüm dünyaya gösterdi.

Hiç kimsenin beklemediği, şaşkınlık içinde kaldığı bu kanlı gecede halk büyük bir cesaret gösterdi. Ellerindeki silahları halka doğrultan, masum insanların kanını döken bu örgütün oluşturduğu teröristlere Türk halkı göğsünü siper etti. Halk 15 Temmuz gecesi gerçekleştirilen darbe kalkışmasını, darbe girişimi olarak tarihe yazdı. Hiç kimsenin beklemediği ve şaşkınlıkların konuşulduğu Türkiye'de aslında bunları bekleyen, üstelik bunu daha önce dile getiren bir kesim vardı.

Peki kimdi bu kesim?

Tabii ki kumpas mağdurları. Yani Ergenekon, Balyoz, Askeri Casusluk ve Poyrazköy davaları ile FETÖ terör örgütünün, gerçekleştirdiği kumpasın mağduru olanlar. Bu kumpas davaları zincirinde İzmir Casusluk davasında yargılananlardan sadece birisi olan Prof. Dr. Tayfun Uzbay ile konuyu görüştük.

Uzbay İzmir casusluk davasında 9 ay cezaevinde kalmış ve sesini duyuramamış kişilerden sadece birisi. Bu yapılanmanın farkında olup, uyarılarda bulunan mağdurlar FETÖ terör örgütü mensupları tarafından bir kumpasın içine sürüklendiler.

Bilimsel kimliği, nöropsikofarmakoloji alanındaki başarıları ile tanınan Uzbay, böyle bir örgütün varlığından haberdar olduğunu ve darbe girişimi haberini gördüğünde şaşırmadığını söyledi. Uzbay aynı zamanda darbenin sadece silahla, tüfekle, tankla olmadığını ekonomik olarak da darbelerin gerçekleşebileceğini söyledi. Bunların çözümünün ise bilim ve akıl toplumu olmamızdan geçtiğini dile getirdi. Uzbay dünya ile rekabet edebilecek bir bilimsel güce sahip olursanız size kimse darbe yapamaz diyerek Türkiye'nin eksiğinin bu olduğunu ve üniversitelere düşen rollerden de bahsetti.

28 Şubat sürecindeki görevden alınmalardan kumpas davalarına, 15 Temmuz darbe girişiminden geleceğe dair yapılması gerekenlere kadar Prof.Dr. Tayfun Uzbay ile konuştuk.

15 Temmuz darbe girişiminin haberini nerede aldınız, ilk gördüğünüzde aklınızdan ne geçti?

Darbe haberini aldığımda evdeydim. Bu benim beklediğim bir şeydi. Ben daha öncesinde casusluk kumpasıyla dokuz ay cezaevinde kalmış birisiyim. Zaten böyle bir

örgütün var olduğunu biliyordum. Bunun devletin çeşitli kademelerine sızdığını devletin resmi otoriteleri de kabul ediyor. Bu yüzden hem poliste hem yargıda bir hayli örgüt mensubu tespit edildi. Devlet tarafından işten çıkarılmalar oldu ve bunun Türk Silahlı Kuvvetleri'nde de olmaması mümkün değil. Ama silahlı kuvvetlere dair herhangi bir operasyon yapılmadı veya geç kalındı diyebiliriz, bunun neticesinde de böyle bir darbe girişimi oldu. Ben böyle bir girişimin olma ihtimalini düşündüğüm için en azından benim için çok şaşırtıcı olmadı. Ama açıkçası başarısız olacağını da düşünüyordum. Çünkü yargıda olsun, poliste olsun devlet bir hayli bu konuda uyanıktı diye düşünüyorum. Başarısız olma sebebini de devletin hazırlıklı olmasına bağlıyorum.

Ben üniversite eğitimi görürken 1980 Darbesinin tam ortasından geçtim 1971'de ortaokuldaydım, 28 Şubat sürecinde TSK elemanıydım. Darbe süreçlerini 1960 Darbesi hariç yaşamış birisiyim. Yaşanılan bu darbelerden dolayı Türk halkında da darbeye karşı bir reaksiyon olduğunu düşünüyorum. Özellikle de bu darbe girişiminin halktan destek almayacağını kesinlikle biliyordum. Halk da zaten cesur bir şekilde darbeye destek vermedi, toplumca bir kenetlenme içine girildi. Dolayısıyla ben çevremdekilerin aksine çok fazla endişeli değildim. Ama tabii bu uçakların alçak uçuş yapması 240 civarında vatandaşımızın böyle bir alçak girişim sonucu katledilmesi, şehit olmaları büyük bir tehlike atlattığımızı gösteriyor. Hepsine de Allah'tan rahmet diliyorum.

“Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan aktif bir liderlik örneği gösterdi”

Bu darbe girişiminde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bence Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan aktif bir liderlik örneği gösterdi. Aktif bir liderin nasıl olması gerektiğini ortaya koydu. Halkın yine de bir çağrı olmasa da sokağa çıkacağını düşünüyorum ama tabii bu kadar etkili olmazdı. Cumhurbaşkanı'nın mesajı ve Cumhurbaşkanıyla irtibat kurulmuş olması darbenin başarısız olmasındaki en büyük etkenlerden bir tanesiydi.

Yani öbür türlü de halk belki sokağa çıkabilirdi ama kısa sürede gerçekleşen kayıplardan sonra halk sindirilebilirdi diye düşünüyorum. Ama bir şeyi de unutmamak lazım halk sokaklara indi tabii ki Cumhurbaşkanı'nın katkısı ve desteği burada çok önemliydi ama TSK'nın içinde de ciddi şekilde anayasal ve parlamenter sisteme bağlı çok sayıda askerin olduğunu, bunların da darbeci gruplara karşı direndiğini gördük. Aynı zamanda burada önemli kahramanlık öyküleri de var, Astsubay Halisdemir başta olmak üzere ve hatırlayamadığım birçok kişi var. Onlar direnmeseydi karşımızda ağır silahlarla donatılmış bir ordu vardı ve bu orduya karşı sokağa dökülenlerin çok daha

fazlasının kanı dökülebilirdi. Ciddi bir iç savaşı beraberinde getirebilirdi. Burada Cumhurbaşkanı'nın aktif liderlik sergilemesi çok çok önemli ama TSK'nın önemli bir kesiminin bu harekete katılmaması darbecilere karşı koyması anayasal ve parlamenter sistemden yana tavır koyması da çok önemliydi.

Yenikapı ruhu diye bir söylem ortaya çıktı, üç parti lideri bir araya geldi ve halka bir mesaj verildi. Siz bu mesajı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben dört partinin de orada olmasını isterdim. Halkların Demokratik Partisi (HDP) burada önemli bir fırsatı iskaladı diye düşünüyorum. Ben her türlü siyasi fikrin siyaset zemininde ve parlamenter sistem içerisinde temsil edilmesinden yanayım ancak bu şekilde demokrasi gelişebilir ve böylece daha sağlıklı bir toplum olabiliriz. Ama bir partiyi dışarıda bıraksak bile diğer üç parti çok önemli bir kesimi temsil ediyor. Yani aşağı yukarı %90'lık kesimi temsil ediyor. Bu milli iradenin %90'ının belli bir yerde toplanıp seçilmiş Cumhurbaşkanı'nın, seçilmiş parlamentonun arkasında durduğunu gösteren ve bunu da yansıtan çok önemli bir tabloydu. Ben Yenikapı ruhunda aslında Çanakkale ruhu da gördüm. Yenikapı ruhu 1915'lerde Türkiye'de ortaya çıkan Çanakkale ruhunun toplu hareket etme ve emperyalist güçlere karşı koymaya yönelik bir uzantısıdır.

“Teorik olarak darbenin temeli bu davalar ile atılmış diyebiliriz”

Darbenin temeli sizin de içinde bulunduğunuz kumpas davalarının da mı atıldı?

Teorik olarak darbenin temeli bu kumpas davalarıyla atılmış diyebiliriz. Kumpas davaları olarak nitelendireceğimiz davalar zinciri yaşandı. Bu Ergenekon ile başladı Balyoz ile devam etti, İstanbul ve İzmir casusluk davalarıyla sürdü. Benim içinde bulunduğum İzmir casusluk davası kapasite olarak, kapsadığı personel miktarı olarak en büyük davaydı. Tabii ki bu davalarda siviller de vardı. Mesela Ergenekon'da sivillerin sayısı daha fazlaydı, askerler de vardı ama çoğu emekli askerdi. Balyoz doğrudan askerleri hedef alan bir davaydı. Bizim davada doğrudan askerlerin hedef alınmasıyla beraber siviller de vardı. Sadece askeriye değil sivil bürokrasiye de hakim olma çabasıydı. Bunlar adı üzerinde, kumpas davaları. Burada parlamenter sisteme saygılı Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nden yana olan, hainlik yapmayacak, milletin egemenliğinin devredilmesine hayır diyebilecek TSK personelinin bu davalarda tasfiye edildiğini ve onların yerine böyle bir darbe yapılmaya kalkışıldığı takdirde parlamenter sisteme, seçilmiş Cumhurbaşkanı'na, seçilmiş parlamentoya karşı ayaklanma yapabilecek nitelikteki kişiler geldi diyebiliriz. Bugün baktığımız zaman zaten bu gözüküyor.

“28 Şubat süreci örgütün işine yarayan ve gelişmesini sağlayan stratejik bir hareketti”

28 Şubat sürecinde görevden alınmalar olmuştu ve dindar diye nitelendirilen bir kesim görevden alındı. FETÖ’cü kesim nasıl kalmayı başardı?

Bence 28 Şubat dindar kesime yapılan bir hareket değildi. Türkiye’deki 1960 darbesi dahil olmak üzere 1971, 1980, 28 Şubat süreci... Bunların hepsi birbirinin benzeri ve aynı merkez tarafından idare edilen faaliyetler olduğunu düşünüyorum. Üzüntü verici olan bunların çoğunun Atatürk ve Atatürkçülük adına yapılmış olması ki benim bildiğim Atatürk önemli bir liderdir. Bir dünya lideridir. 17. Türk Devleti’nin kurucusudur. Atatürk askeri kimliğinden daha ziyade cumhuriyeti kurduktan sonra siyasi ve bilimsel kimliğini ortaya çıkarmış bir liderdir. Mesela parlamentoda birçok asker milletvekili bulunuyordu. Atatürk bunların meclisi terk etmelerini, ya sivil hayatta mecliste görevlerini yapmalarını ya da kışlarına dönmelelerini istemiş bir liderdir.

Bunların Atatürk adına yapılıyor olması tabii çok şanssız bir durum ama toplumda da emir komuta zinciri içinde Atatürk adına böyle bir şey yapıldığı zaman Atatürk sevgisini de kullanarak bu darbeler halk nezdinde bir destek bulabiliyor. 28 Şubat da ordudan dindar olanların dışında öyle çok dini motiflerle yaşamayan kesimlerden de çok insanlar atıldı. Ama olay hep din eksenli gitti. Baktığımız zaman o süreçte bu örgütün samimi dindar olması insanların gözünde bir dini örgüt gibi gözükmesine yol açıyor. Bu örgütün elemanlarına baktığımızda, rahatlıkla takiye yapıyorlar yani samimi bir dindar gibi davranmıyorlar. Hedonik hayatı taklit eden bir çizgi içinde yaşıyorlar. Daha modern bir görüntü çizebiliyorlar ama buradan dini inançları olan kişi modern olamaz gibi bir anlam da çıkmaması lazım. Maalesef bizim ülkemizde kavram karmaşaları var. Bir kişi dindar olabilir, eşinin başı kapalı olabilir, beş vakit namazını kılabilir, kimisi cumadan cumaya camiye gidebilir, kimi de devamlı gider. İnsanların dini inançları ve dini yaşama biçimlerine demokratik sistemler içerisinde asla müdahale edilemez.

Demokrasi dini inançların da teminatıdır. Biz laiklik anlayışını zaman zaman çok yanlış değerlendiriyoruz. Laiklik aslında insanların dinini istediği şekilde yaşamalarına da imkan veren çok iyi bir kavramdır. Batı uygarlıkları gerçekten laik sistemi hakıyla uygulayabiliyor. Batılı ülkelerde kimsenin din, iman gibi problemleri ortaya çıkmıyor. Şimdi 28 Şubat’ta dindar olan daha mutaassıp yaşayan ve bir taraftan da TSK personeli olan ama parlamenter sisteme anayasaya bağlı bu tarz darbelere hayır diyecek personeller uzaklaştırıldı. Onların yerini örgüt üyeleri aldı. Belki de örgüt üyeleri, bilinçli şekilde bunu körükleyerek, bu insanların dini argümanlarını kullanarak uzaklaştırdı. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş oldular. Hem Türkiye’de laik olarak nitelendirilen kesim veya Atatürkçü kesimle dini bir argüman kullanıldığı için araya husumet sokulmuş oldu, hem de darbelere hayır diyebilecek yani gerçek dindar bir motifi ortaya koyabilecek, takdir toplayabilecek bir kesim ordudan uzaklaştırılmış oldu. Netice itibarıyla laik – anti laik bölünmesinin tohumları da atılmış oldu. 28 Şubat örgütün işine yarayan ve gelişmesini sağlayan stratejik bir hareketti.

15 Temmuz darbe girişimini diğer darbelerden farklı kılan sizce ne oldu? Buradan çıkaracağımız mesaj ne olmalı?

Bu darbenin oluşumunun diğerlerinden amaç itibari ile bir farkı yok ama uygulanış biçimi bakımından tabii ki çok ciddi farklar var diyebiliriz. İlk olarak bu darbe emir komuta zinciri içinde olmadı. TSK’nın çok önemli bir kesimi bu darbeye iştirak etmedi. Ama 12 Eylül 1980 Darbesi bir emir komuta zinciri içinde yapıldı. 1980 Darbesi’nde halk anti düşünce ile sokaklara dökülmedi. Diğer bir fark ise askerlerin kendi halkına, halkın kendi vergisiyle alınan tanklarla, uçaklarla silahlarla ateş açılması ve 240’tan fazla vatandaşın hayatını kaybetmesiydi. Onun ötesinde bu darbe girişiminde Türkiye parlamentosuna saldırıldı. Bu darbenin başarısız olması da diğer darbelerden ayıran başka bir farktır. Darbe girişimi olmasına rağmen parlamenter sistemimiz devam ediyor, parlamentomuz feshe-dilmedi, seçilmiş siyasetçilerimiz hala iş başındalar, onun ötesinde bu darbe bence Türk halkında büyük bir özgüven de yarattı. Sonuç olarak Türkiye’nin parlamenter sistemden vazgeçmeyeceğinin de önemli bir mührü oldu diye düşünüyorum.

“Darbeyi illa topla, tankla, tüfekle yapılan bir şey olarak görmemeliyiz”

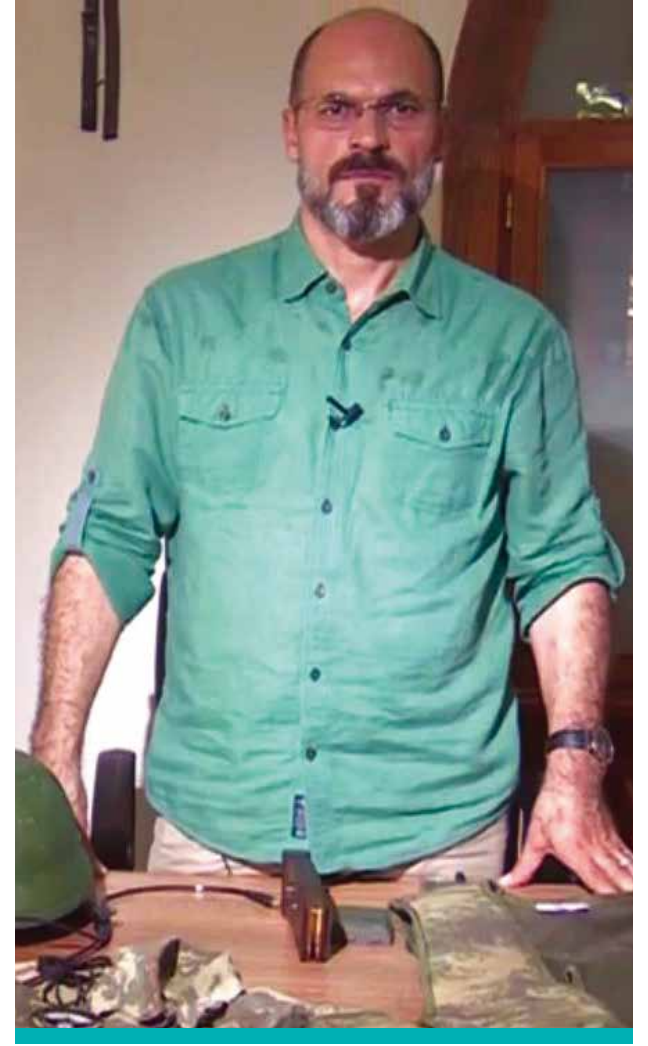
Ülkenin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir darbe girişimine daha cesaret edebilirler mi?

17. Türk Devleti birçok darbeye maruz kaldı. 17. Türk Devleti’nden önceki devletimiz Osmanlı Devleti’ydi. Osmanlı Devleti’ni incelediğimizde de birçok darbeler olmuştu. Bu darbeler tarihimizde hep bulunuyor bundan sonra bir başka darbe olmayacağını düşünmek belki hiçbir şekilde uyanık olmamak artık tamamen bu iş bitti demek bana göre çok çok yanlış. Kesinlikle her an her şey olabilir. Halk bir kere sokağa çıktı diye tekrar neden sokağa çıkabileceği varsayıp kayıplar yaşansın, bunu kesinlikle arzu etmeyiz. O gün 240 kişi şehit oldu. Bu 2400 de olabilirdi, 24000 de olabilirdi. Kaldı ki bundan sonra bir girişimde daha farklı argümanlar da kullanılabilir. Darbeyi illa topla, tankla, tüfekle yapılan bir şey olarak görmemeliyiz. Türkiye şu an ekonomik açıdan da sıkıştırılmaya çalışılıyor. Türkiye’de gerçekleştirilen bu darbe girişimine dışarıdan ciddi kınamalar gelmedi. Gerek Avrupa Birliği (AB) olsun gerekse Amerika Birleşik Devletleri (ABD) olsun parlamenter sistemle idare edilen diğer ülkelerin tavır ve davranışları açıkçası beni hayal kırıklığına uğrattı. Siz bir taraftan seçilmiş sistemi, seçimle gelen sitemi, parlamenter sistemi ve laik sistemi savunacaksınız öbür taraftan da sivil halka ateş açılan önemli bir argümanı iskalayacaksınız. Biraz yarım ağız konuşup çok da arkamızda durmayacaksınız. Türkiye deprem gibi büyük bir felaketi atlattı. Eğer müttefikimiz ise batılı dostlarımızın bize daha çok yardımcı olmalarını, daha çok destek olmalarını bekliyoruz ama gördüğümüz kadarıyla kendi çıkarlarını daha çok ön planda tutuyorlar ki bu hoş olmayan bir şey.

“Türkiye’de bilim toplumu olmayı başarmamız gerekiyor”

Darbelerden bizi ne kurtarır? Üniversitelere düşen rol nelerdir? Eğitimde neler yapılabilir sizce?

Almanya’da uzun zamandır darbe olmuyor. ABD, Norveç, İsviçre gibi ülkelerde de darbe olmuyor. Darbe olan ülkelere bakacak olursak; Orta Amerika ülkeleri ve Uzak Doğu’nun bazı ülkeleri. Bir ülke ekonomik ve bilimsel gücü yoksa her türlü darbeye açıktır. Darbenin illa askeri olması gerekmez. Ekonomideki ani inişler çıkışlar da ciddi darbelerdir. Sağlıklı bir demokrasiye sahip olmadan uzun süre istikrarlıymış gibi gözükken yönetimlerde bir darbe gibi düşünülebilir. Bilim ve akıl toplumu olmamız gerekiyor. Eğer üniversitemiz düzgün çalışırsa, iyi bilimsel bilgi üretirse, dünya ile rekabet edebilecek bir bilimsel güce sahip olursa size kimse darbe yapamaz. Ekonomiyle kimse oynayamaz. Türkiye’nin eksikliği ve ihtiyacı olan şey budur. Türkiye’de bilim toplumu olmayı başarmamız gerekiyor. Bilimi üstün kılabilirsek bu darbeler bir daha olmaz. 1929’da ABD’de ekonomik bir kriz oldu. 1929 Ekonomik Krizi’nden sonra ABD’de iş adamları bir araya geldiler ve araştırmacı üniversite kavramını geliştirdiler. Araştırmacı üniversiteleri kurdular. Bilimsel araştırmaları, teknoloji üretmeye odaklı yaptılar ve teknoloji ürettirtiler. ABD’nin bugünkü süper güç olmasının altında bilime ve araştırmaya verdiği değer yatmaktadır. Bizim de bilimsel bilgi üretmemiz, doğru bilimsel bilgiyi üretip bunu teknolojiye dönüştürmemiz, bu teknolojiyi hem kendimiz kullanmamız hem ihraç etmemiz lazım ancak bu şekilde zenginleşebiliyoruz. Almanya 1940’larda 2. Dünya Savaşı’nı yaşadı. Hitler gibi çok kötü bir profilli lidere sahip oldu ve Almanya dünya savaşında iki kere yenildi buna rağmen Almanya bugün dünyanın Amerika’dan sonra ikinci süper gücü durumunda. AB’nin tartışmasız lokomotifidir. Almanya Prusya modeli üniversiteleri ile bilim üretti ve kısa sürede bir bilim toplumu olarak tekrar ayağa kalktı ve bugünkü günlerine ulaştı. Türkiye’de üniversiteler bilimsel gelişmenin motoru olabilirlerse ve bilimsel gelişmeyle ekonomimiz güçlü olursa akıllı bireyler yetiştirirlerse, üniversiteler asıl o zaman görevlerini yapmış olurlar. Diğer bir detay ise üniversitelerin bu tür girişimlere kayıtsız kalmaması ve bunu kınaması gerekir. Zaten Türkiye’de bütün üniversiteler darbe girişimini kınadı. Ayrıca bizim yurtdışında bilim elçilerimiz, önemli kültür elçilerimiz var. İki tane Nobel ödüllü bilim insanımız var. Türkiye’de yaşamasalar bile Türkiye’ye destek olmaları açısından böyle bir girişimi kınamaları ve Türkiye’deki parlamenter sisteme atıfta bulunmaları bizim dışardaki imajımızı da düzeltmede önemli bir rol oynar.

Darbe Gecesinde Üsküdar Hattı

Emekli Astsubay Asım Ateş 15 Temmuz 2016’da yaşanan darbe girişimi gecesinde tankları durdurmak için sokağa çıkanlardan... Biz de o gece yaşananları, Ateş’le konuştuk.

■ Sait ATEŞ & Berkay YALAZ

Olay gecesinde yaşananları anlatan Emekli Astsubay Ateş, darbe karşıtı olduğunu vurguladı. “Zilletle yaşamaktansa izzetle ölüme gitmeyi yeğlerim” diyen Ateş, darbe girişimi haberini oğlu aracılığı ile televizyondan aldığını ve ailesinin güvende olduğundan emin olarak evden ayrılıp, çevre semtlerde darbenin emarelerini aradığını belirtti.

Cumhurbaşkanlığı konutuna saldırı olma ihtimaline karşı yönünü Altunizade’ye çeviren Ateş, burada iki tankın önünü itfaiye aracının çevirdiğini görüp, halkla beraber askerleri ikna girişiminde bulunduğunu aktardı. Ateş’in anlatımlarına göre askerlere “Kendinizi kandırılmış kabul edin ve bu işten vazgeçin” diye seslenmesine rağmen kendisine ve vatandaşlara ateş açıldı. Arabasıyla tankları takip ederken iki tankın arasında kaldı. Tankların durup ateş açmaya başlamasıyla Emekli Astsubay, tankın üzerine çıkıp ateş etmeye yeltenen askerlerin silahından şarjörü hızla çıkararak onları ikna etmeye çalıştı. Halkın gösterdiği tepkiden korkup kendini tanka kilitleyen askerleri dışarı çıkarmak için çaba gösterdiğini ifade eden Ateş, sonuç alamayınca çevrede bulunan vatandaşların da desteğini alarak, eğer dışarı çıkmazlarsa tankı ateşe vereceklerini, çıkmaları halinde ise onları linç edilmekten kurtaracağını söylediğini aktardı.

İkna çalışmalarının sonuç vermesiyle askerlerin tankın dışına çıkarak teslim olduklarını belirten Ateş, halkın askerlere verdiği tepkiyi yatıştırmaya çalıştığını ve sonunda vatandaşları ikna ettiğini söyledi. Bunun üzerine Emekli Astsubay, teslim olan askerleri kendi aracıyla Üsküdar Polis Karakolu’na götürdü. Gece boyunca çevredeki vatandaşlar ve polisle işbirliği yaparak güvenliği sağlayabilmek adına nöbet tuttuklarını dile getiren Ateş, darbe girişiminin kendisi üzerinde olumsuz psikolojik etkiler bıraktığını ifade etti.

Erasmus Em Lisboa

■ Betül ALTU

Çok uzun süren zorlu bürokratik sürecin ardından Erasmus öğrenim hareketliliği kapsamında Portekiz'e geldim. Erasmus süreciyle uğraşmak, kesinlikle ve kesinlikle Erasmus sınavını kazanmaktan zordu. (Merak etmeyin, ben işin eğlenceli kısmını anlatmaya geldim). Ancak o kadar bürokrasiyle, bunun için uğraştığımı görünce değermiş dedim. Şu an bir daha Erasmus'a gideceksin deseler, getirin ne evrak varsa imzalayayım derim, yine her gün koşturur, 10 yerden 10 belge toplamaya çalışırım. Neyse, kimsenin gözünü korkutmayayım. Erasmus, öğrencilik hayatında yapılabilecek en iyi şeylerden biri diyorum ve yazıma başlıyorum...

4 saat 45 dakika süren uçak yolculuğunun ardından, 32 dışın gözüktüğü bir gülümsemeyle polise pasaport uzatılır, giriş yapıldığına dair damga basılır, gülümsendiği için daha fazla gülümsenemez, teşekkür edilir, bagaj alınır, ilk Eurolar bankamatikten çekilir, ucuz bir sim kart alınır, havalimanından dışarıya bir adım atılır ve Lizbon'un bol oksijenli havası içe çekilir. Mutluluk ve heyecanın damarlardan geçişi an be an hissedilir.

Lizbon'un benim için ne kadar heyecan verici bir yer olduğu bu girizgâhtan anlaşılabilir. Hayatımda başıma gelen en güzel şeylerden birisi buraya gelmek oldu. Şarapları, yemekleri, anıtları, meydanları, tarihi ve doğal güzellikleriyle Lizbon, bizim İstanbul'u andıran, küçük ama karmaşık bir yer.

10 Eylül günü öğleden sonra havalimanından hostele giderken, ne kadar iyi bir şey yapmış olduğumu anladım. Gelir gelmez ilk dakikadan, "İyi ki gelmişim!" diyebildim. Çünkü telefonumdaki GPS yanlış yolu gösteriyordu. Sırtımda 8, elimde 20 kiloyla metro çıkışında sağa sola koşturuyordum. Neyse ki Lizbon'un teyze ve amcaları imdadıma yetişti, ilginç aksanlarıyla bana yolu tarif ettiler ve bir süre sonra hostelime vardım. Hostel, Saldanha'da, Atrium Lisboa'nın bulunduğu caddenin paralelinde bir sokaktaydı. Gayet merkezi denebilecek bu hostelden kırmızı ve sarı metro hattına geçme şansım vardı ve bu ilk günler için benim açımdan avantajdı. 10 Eylül'den itibaren bir hafta boyunca, kalacağım yeri ayarlamaya çalışacaktım. Burada Erasmus'a gideceklere tek bir tüyo vermek istiyorum:

Kesinlikle ve kesinlikle gitmeden 3-4 ay önce evinizi, uniplaces.com gibi güvenilir sitelerden tutun. Aksi takdirde benim yaşadığım gibi şeylere maruz kalabilirsiniz. Normalde 200-250 Euro gibi fiyatlara tutulabilecek evler, Eylül ayında 280-350 hatta 400 Euro bandına çıkabiliyor. Çünkü bu işin piyasası bu. Ev kalmıyor ve ev sahipleri bunu avantaja çevirmeye çalışıyor. Ben neyse ki şanslıydım ve 12 kişinin kaldığı, çoğunluğun Erasmus öğrencisi olduğu bir dairede çift kişilik bir oda buldum. Çift kişilik, çünkü geç kaldım. Erken davransaydım aynı fiyata tek kişilik oda bulabilir miydim? Evet. O yüzden beni dinleyin ve gitmeden önce evinizi tutun. Bir problem çıkarsa da kontratı iptal edin. Benim gibi 1 hafta boyunca 8 kişilik hostel odasında, horultular, gürültüler eşliğinde uyumak ve sinir stresle ev aramak istemiyorsanız tavsiyelerimden faydalanmaya çalışın. Ben çok araştırmalı, didik didik et-

meli, her fotoğrafa ve bilgiye 20 kere bakmalı bir sabahın ardından odamı tuttum, metroya atladım ve yeni evime geldim.

Bu arada, o kadar yükü birlikte, metroda eziyet çekme- me hiç gerek yokmuş çünkü Lizbon'da taksiyle nereye giderseniz gidin, maksimum ödeyeceğiniz miktar 10 Euro. Ayrıca Uber'le yarı yarıya ucuza istediğiniz yere gidebilirsiniz. Geceleri dışarıya çıkmayı seviyorsanız Uber işinize çok yarayacaktır; zira metro, gece 1'den sonra kapanıyor.

Evimden bahsetmem gerekirse, gayet konforlu, çünkü ev benim için çok önemli bir şey. Neredeyse zamanımın tamamını evde bilgisayarımın başında geçiririm. Evimden memnun muyum? Evet ama sanırım kalabalıktan memnun değilim. Evin multi-kültürel olması tabii ki çok güzel bir şey ama ev kendimi dinlenmek üzere programladığım bir yer, o yüzden benim için ev sakinliğin ve huzurun hü-küm sürdüğü bir yer olmalı. Bunun Erasmus evlerinde pek de benim istediğim gibi olduğunu söyleyemem, çünkü evde her gün yapılan pre-drinkler ve sonrasında gidilen kulüpler ve eve dönüş benim açımdan çok yorucu ve gürültülü. Başlarda ben de bundan zevk aldığımı düşünsem de, parti-dans-RNB müzik üçgenini sevmediğimi anladım. Hoşuma giden şeyler arasında sadece ev partileri var, çünkü samimiyetin bitmediği ortamlar oluyor bunlar. Belki bir de sokakta mojito içip arkadaşlarla yürümek olabilir.

Maalesef Portekiz'deki gece kulüplerini çok övemeyeceğim, çünkü tarzları ve müzikleri sevmedim ama RNB veya pop müzikten hoşlanıyorsanız sevebileceğinizi düşünüyorum. Techno'nun iyi olduğu yerler varmış, henüz gitmedim ama indie ve rock'n roll'un hele hele metalin, çoktan unutulduğu bir yer burası. Rihanna ve Drake çok sevilir. Ben ne yazık ki pek hoşlanmıyorum. Ayrıca, Berlin kadar olmasa da gizli bir kulüp ve illegal bir Çin restoranından bahsedebilirim. Her ne kadar illegal olsa da herkesin sıklıkla dile getirdiği bu yerler, hip mekanlar arasında.

Gezilip görülecek yerler

Praça do Comércio

Burası adından da anlaşılacağı gibi (praça: meydan, comércio: ticaret) eskiden ticaret merkezi olan bir meydan ve Tejo nehrinin hemen kıyısında yer alıyor. Tejo nehrinden bahsetmem gerekirse, bu nehri İstanbul'dan gelen herkes gibi ben de başta boğaz sandım ama değilmiş. Üstünde 2 tane köprü olduğundan olsa gerek, burayı hep boğazmışçasına izliyorum. Ama karşıda ne yazık ki ne bir Kız Kulesi, ne de bir Dolmabahçe Sarayı var. Nehrin karşı tarafı daha çok sanayileşmenin olduğu bir yer.

Meydanın en önemli iki simgesi Rua Augusta Takı ve Kral Jose Anıtı. Aslında bu meydanın tarihine baktığımız zaman karşımıza çıkan şey, deprem sonrası yeniden inşa edildiği ve ticaret merkezi haline getirildiği. 1755 yılında ki büyük deprem sonucu saray bahçesi olarak anılan yer yıkılır (Terreiro do Paço) ve yerine ticaret merkezi kurulur. Meydanda bulunan metro durağının adı, hala o günlerin anmak adına Terreiro do Paço'dur. Meydanda Kral Jose heykelinin kaidesine oturup turistlerin çektiği fotoğraflara dahil olabilirsiniz. Aynı zamanda bu meydanın etrafını çevreleyen sarı yapının üst katlarında devlet daireleri bulunmakta. Alt katlarda ise restoranlar var. Tabii ki turistik bir yer olduğu için fiyatlar ortalamanın biraz üzerinde ama dünya mutfağı seviyorum diyorsanız, buradaki restoranları mutlaka bir ziyaret edin derim. Nosolo Itália'da, İtalya'ya gitmeden İtalyan tatlarına bakabilirsiniz. Tabii pizza ve tiramisü da deneyebilirsiniz. Özellikle tiramisüya hayran kalacağınızdan eminim. Ayrıca sık ziyaret edince, bir sonraki gidişinizde kullanabilin diye, %20 indirim kuponu veriyorlar. Nosolo'nun hemen yanıdaysa bira müzesi var. Bu müzeye cüzi bir miktar karşılığı girip, Portekiz'in bira tarihine göz atabilir ve çömlek bardaklarla servis edilen biranın tadını çıkarabilirsiniz.

(Lizbon'da Erasmus)

Takin altından geçip Rossio'ya doğru yürünen yolda yine birçok restoran ve mağaza var. Bir anlamda İstiklal'e benzediğini söyleyebilirim. Caddede bulunan restoranlarda yerel tatları deneyebilirsiniz. Sao Nicolau'da Paella yiyerek gününüzü lezzetlendirebilir; aynı zamanda Rua Augusta Takı'nın da keyfini çıkarabilirsiniz. Yine bu cadde üzerinde Sangria içip; Tapas yiyebilirsiniz.

Bairro Alto

Bairro Alto, eğlencenin ve yeme-içmenin keyifli olduğu yerlerden. Erasmus Corner bu bölgede, Erasmus Life Lisboa (ELL) ve Erasmus Student Network (ESN) ofisleri yer alıyor. Partiler, etkinlik ve gezilerde indirimlerden yararlanmak istiyorsanız mutlaka bu kuruluşlara üye olun ve etkinliklerini takip edin. Ayrıca Erasmus Corner geceleri çok hareketli oluyor, Kadife Sokak'ı kat kat katlayan bu kalabalık içinde içkilerinizi yudumlayıp sosyalleşebilirsiniz. Portekizliler genelde sokakta eğleniyor, bu bir gerçek. Herhangi bir bakkalın önünde bile bira içen bir kalabalığa rastlamanız mümkün. Bira neredeyse, Portekizliler oranın önünde. Mantık aynen böyle işliyor.

Bairro'da Beşiktaş'taki meyhaneleri aratmayacak yoğunlukta balık restoranı var ve genelde deniz ürünü ile şarap servis ediyorlar. Restoranların önünde sizi içeriye davet edenler bir yerlerden tanıdık gelebilir. "Ya ne kadar çok benzer şey varmış. Ne gerek var ben balığımı Beşiktaş'ta yiyorum zaten" demeyin, çok şey kaçırırsınız. Deniz ürünlerini mutlaka deneyin. Ahtapot salatası, sarımsaklı karides ve deniz ürünlü pilav tavsiye edebileceğim şeyler arasında. Portekiz'in simgelerinden sardalya yiyebilirsiniz. Aynı zamanda Portekiz'in yerel içkilerinden Vinho Verde (yeşil şarap) deneyebilirsiniz. Rengi tam olarak yeşil olmasa da beyaz şaraptan farklı olan yanı, gazlı olması. Bu arada, Bairro Alto'da restoranlara ödediğiniz miktar fazla

gelebilir ama herhangi bir Portekiz restoranında da aynı miktarı ödeyip çıkarsınız, aynı zamanda Bairro'da porsiyonlar dolu dolu gelir.

Masaya gelen peynir, zeytin, ekmek ve tadımlık zeytinyağı gibi ürünler genelde ekstra ücrete tabiidir, her ürün için 1-2 euro gibi bir meblağ alırlar. Bilmekte fayda var. Burada olay bizim kebabçılardaki gibi değil maalesef.

Bairro Alto'da, aynı zamanda, tasarım ürünlerin satıldığı mağazalar var. El yapımı, modern ve kendine has tasarımı olan kıyafet, aksesuar, hediyelik eşya vs. için bu mağazaları ziyaret edebilirsiniz.

Alfama

Centro Historico olarak geçen bu bölge, yine adından anlaşılacağı gibi (centro: merkez, historico: tarihi), tarihi bir bölge. Bu bölgeye ilk kez, Baixa'dan kalkan meşhur 28 numaralı sarı tramvayla gitmişim. Turistik bir öge olduğu için dolup taşan bir tramvay bu. Tabii bu bir iki kezle sınırlı kalmadı; bir pazar sabahı yürüyüş yapmak istedim ve normalde yürüdüğüm yolun tersi istikamete yürüdüm. Karşıma 28'e binip geldiğim kiliseler çıktı. Miradouro denilen seyir teraslarından biriyle karşılaştım ve şaşkınlığımı gizleyemedim açıkçası. Tramvayla giderken onlarca yokuştan inip çıktığım yere 10 dakika boyunca düz bir yoldan yürüyüp gelmişim.

Bu bölgenin en tepesinde Sao Jorge Kalesi var. Savunma amaçlı yapılmış bir kale ve 4 Euro karşılığında öğrenci kartınızı gösterip girebiliyorsunuz. Kalenin içinden bütün Lizbon'un görülmesinin yanı sıra, içinde antik dönemden kalan eserlerin sergilendiği bir arkeoloji müzesi var. Bu müzede bir tur atıp Portekiz tarihi ve kültürü hakkında bilgi edinebilirsiniz.

Tramvaydan inilen noktadan yokuş aşağı yürürseniz, Lizbon Katedrali'ni ziyaret edebilirsiniz. Her gittiğimde içerde ayin vardı. Benim şansım mı, yoksa sürekli mi ayin oluyor bilmiyorum ama atmosfer gerçekten etkileyiciydi.

Tek kelime Portekizce bilmememe rağmen ayin sırasında katedralin görkemini de etkisiyle, değişik duygulara sürüklendim. Ters istikamete yani Graça'ya doğru çıkan yokuşu yürüdüğünüz zaman ise karşınıza yine büyüklü küçüklü bir sürü kilise ve tarihi yapı çıkacak. Burası tam anlamıyla bizim Tarihi Yarımada. Anlatmakla bitmeyecek, her seferinde farklı şeyler keşfedilen bir yer. Fazla detay vermiyorum, gelin görün.

Belém

Belém denilince akla Torre de Belém'den önce, Belém tatlısı gelir. Normalde Lizbon içindeki pastelerialarda Pasteis de Nata olarak geçen bu tatlının orijinal hali, Pasteis de Belém'dir ve Belém'deki, Pasteis de Belem pasteleriası dışındaki yerlerde bu ismin kullanılması yasaktır. Dışı çıtır milföy, içi muhallebi dolgulu olan bu tatlının üstüne tarçın ve pudra şekeri serpilir. Yanında tabii ki Portekiz'in vazgeçilmez içeceği olan espresso içilir. Pasteis de Belém'den çıkıp, biraz kuzey yönüne doğru yürüyünce karşımıza görkemli Jerenimo Manastırı çıkar. Manastırın içinde kaşif denizci Vasco de Gama'nın mezarı var. Pazartesi günleri kapalı olduğu için ikinci kez ziyaret edemedim ama görkemi anlatmakla olacak gibi değil. Zaten buradaki çoğu kilise Katolik kilisesi ve içlerindeki heykellerin ve süslemelerin inanan inanmayan herkesi etkileyecek derecede güzel olduğunu düşünüyorum.

Belém'in asıl simgesi Torre de Belém kulesi 16. yüzyılda Vasco de Gama'nın anısına, 16. yüzyılda yapılmış. Kuleyi aynı zamanda uçağınızın inişi sırasında da görebilirsiniz. Yukarıdan görmek, kıydan görmekten daha heyecan verici geldi bana. Ayrıca kalenin karşı kıyısına baktığınızda, dev bir İsa heykeli göreceksiniz. Gerçi bu heykeli şehrin çeşitli noktalarında ara sokaklardan bile baktığınızda görmeniz mümkün. Özellikle geceleri gördüğünüzde "Bu bir mesaj mı?" şeklinde endişelere kapılabilirsiniz.

Belém'de yapılacak bir diğer şey ise Berardo koleksiyonunu görmek olacaktır. Kaleden dönerken sol kısımda kalan Coleção Berardo, 20. yüzyılın önemli modern sanat eserlerini barındırıyor. Andy Warhol'dan Kandinsky'ye, Dalí'den Piene'e kadar geniş bir yelpazeye sahip bu müzede, aynı zamanda, günümüzde oluşturulmuş çağdaş eserleri görme imkânınız da var.

Benim aslında Lizbon'la ilgili anlatacağım, anlatmak istediğim çok şey var. Ama maalesef 5 ayda yaşadıklarımı ve gördüklerimi bir yazıya sığdırmak çok zor. Erasmus sadece gezmek görmek, dans etmek, Euro kullanmak değil; aynı zamanda, çok büyük tecrübeler edinilen bir macera. Erasmus'a gitmeseniz bile, Avrupa'da bir tur yapma fikriniz varsa güzergahınıza Lizbon'u mutlaka ekleyin. Son bir şey daha; sevdiklerinizden uzaklaşmadan kıymetini bilin. Ben 4000 kilometre uzaklaşınca anladım. Keşke daha erken anlasaydım ama Erasmus bunun için güzel bir vesile oldu. Onlara doya doya sarılın ve kıymetlerini uzaklaşmadan anlamaya çalışın. Zira insan çok özlüyor. Ama bir yandan da biraz ayrı kalmak gerekiyor. Bu dramatik sonla, bir başka yazıda görüşmek üzere; hoşça kalın!

Merve Nur AVCI - Zeynep Nur BAYSAN - Banu KAYHAN - Merve KOBAT

Ahmet Haşim “Vatan” adlı denemesinde bir memleketin vatan teşkil edebilmesi için güzel, mamur ve zengin olmasının yeterli olmadığını yazar. Onun için vatan, misli hiçbir yerde bulunmayan seslerden, kokulardan ve renklerden oluşmaktadır. Biz de bu seslerin, kokuların, renklerin kaynağına yani semt pazarlarına indik. Modernleşme ile beraber ülkenin kas gücünü oluşturan kesimin taze ürün, hoş sâda bulabilmek için tek adresi, kalburüstü kesim içinse belki de yok edilmesi gereken görüntü ve gürültü kirliliği. Kuşçusu, doncusu, halıcısı, tatlıcısı, zerzevatçısıyla fakir fukaranın umudu...

Dedik ya, kentleşme ile kendine bir yer bulamayan köy insanı, bir köşesinden yakalamış yaşamı. Zor da olsa çoluk çocuğunu, sıcak yatağını ardında bırakarak her gün değişik yollardan aynı yere, tezgâhına, varmaya şartlanmış kendini. Çünkü ekmek artık aslanın ağzında değil, midesine indi. Onlar da kabullenmiş zaten bunu zamanla, vazgeçmeye alışmışlar. Eskilerin söylediği bir söz vardır “Görevi kabullenmek ilk eşiktir.” diye. Bu eşiği geçen kahraman, alıştığı dünyayı ardında bırakarak, bilmediği yola girer. Bu eşik tüm insanlığın en önemli ortak yanıdır. Orada binlerce yıllık anlam arayışımız saklıdır çünkü.

İşte bu sonsuz emek ile yoğurulan semt pazarlarında atalarından, dedelerinden süregelen bir anlayışın yeni yerleşim alanlarında temsilcileri olarak master yapanı, ilkökul mezunu, başka mesleklerde tutunamayanı, köyden gelip koca şehirde “Neyden anlarım ben?” sorusu kendine sorup da “Topraktan” cevabını alanıyla toplumun her kesimini bölünmez bir bütünlükle içerisinde barındıran bu renk, ses ve kokular bütünü kapsayan İstanbul’un Beşiktaş Semt Pazarı, Bomonti Antika Pazarı ve Edirnekapi Kuş Pazarı’na gidiyoruz.

Beşiktaş Pazarı

İki katlı ve aslen otopark olarak kullanılan pazar yerinin ilk katında sebze meyveciler, üst katında ise envai çeşit kıyafet satıcıları bulunuyor. Marka değeri 160 lira olan eşofman takımlarının 25 lira olduğu, eğer şanslıysanız mağazasından 600 liraya alacağınız montu 50 liraya bulabileceğiniz, markette 5 liraya satılan avokadoyu gün sonunda iki tanesini bir liraya alabileceğiniz, bunun yanı sıra da gideceğiniz hiçbir mağazada bu samimiyeti kuramayacağınız alışveriş alanıdır burası.

Sağa sola sallanarak yürüyen teyzeler, zıplayarak ağlayan ve koşarken birbirine çarpan çocuklar, dip dibe yürüyüp gürültülü konuşan genç kız grupları, pazar arabalarını çekştirip tüm bu karmaşada alışverişini yapmaya çalışan ablalar, kokusuyla sizleri mest edip acıkınca midenizi şen-

“Al 10 liraya Zara, Sivas’ın Zara’sı”, “Yiyn kocanızın parasını”, “Bu halıyı dokuyan gözlerim kör oldu!” kadar iddialı; “Parası olmayan çalsın”, “Bırakın düşen balıkları, onlar da kedilerin hakkı!” kadar da naif duyguların beşiğine doğru başladık yolculuğa.

lendiren gözlemeci teyzeler, kimi genç kimi yaşlı küfecileri ile Beşiktaş’ta Cumartesi günleri Evlendirme Dairesi’nin karşısında kurulan Büyük Beşiktaş Pazarı...

Pazarın en davudi sesli esnafı Halit Ağabey’e soruyoruz: “Nedir abi bu senin müşterilerinin bu kadar çok oluşunun sırrı?” “Benim sesim güzel” diyor gülerek, “Her sabah 5’te kalkıp tezgâha geliyorum, tezgâhları kiralayanlar bizden önce gelir tabii, biz de bize yetecek kadar tezgâhı kiraylayıp başlarız kamyonetten indirmeye malları. Saat sekiz dedi mi bizim tezgâh açılır, ben de başlarım manimi söylemeye” deyip başlıyor manisine: “Kavur kavur yeeee!”

“Nedir abi bu ‘Kavur kavur ye’nin hikâyesi? Mantar satıyorsun, nereden çıktı bu mani?” diye soruyoruz. “Ne bileyim be çocuklar, babam böyle derdi. Biz de ondan böyle öğrendik, müşteri çekiyoruz işte, insanlar merak ediyor, neymiş bu ‘kavur ye’ diye gelip bakıyorlar, e tabii bizim mal da güzel, et gibi mübarek, dayanamıyorlar görünce, alıyorlar. Zaten milletin hali harap. Et alacak para kimde var? Satıyorum mantarı, biraz kekik, biraz pul biber üfele diyorum, et niyetine kandır mideyi. Sağ olsunlar, itimatları tamdır müşterilerimin bana, severler beni, ha tabii ben de onları. Bizde saygısızlık, çirkeflik olmaz.”

Geçim sıkıntısından, siyasetten, “Ne olacak bu memleketin hali”nden dem vurup ayrıldık güzel sesli Halit Ağabey’in yanından.

Bomonti Antika Pazarı

Tarihi hakkında net bilgiler bulunamamış olsa da, araştırdığımız kadarıyla İstanbul’un en eski pazarlarından biri olan Bomonti Antika Pazarı ismini 1890 yılında İsviçreli Bomonti kardeşler tarafından kurulan bira fabrikasından almıştır. Şişli ilçesinde kurulan bu pazarın yeri tam olarak Feriköy Bomonti’de bulunmaktadır.

Nostalji Pazarı’nda daha önce antika eşyaların bulunduğu, fakat artık aşına olmaya başladığımız ve “Retro” olarak nitelendirdiğimiz, babaannenizin vitrinlerinde bulunabilecek, eşyalar satılıyor. İstanbul’dan ve sadece İstanbul ile kalmayıp ülkenin her yerinden gelen insanların uğrak yeri olan ve turistlerin de çokça ilgi gösterdiği bir yer Bomonti Antika Pazarı. İç kısımlara doğru ilerlediğinizde kendinizi bir modern sanat müzesinde hissetmenize neden olacak ilginç, biraz daha ilerleyince ise görsel şölen olarak nitelebilecek renkli tezgâhlar selamlıyor sizleri. Tüm bu şaşaa ve karmaşada kendinizi kaybedip işinize hiç yaramayacak birçok ürünle sizleri uğurlayan pazarımız, daha uzun seneler varlığını devam ettireceğe benziyor. Zaten devam edebilmesi için Şişli Belediyesi tüm desteği sağlıyor.

Edirnekapi Kuş Pazarı

10 sene öncesine kadar Topkapı’da kurulan Edirnekapi Kuş Pazarı, şimdilerde Suriçi’nden Ayvansaray istikametine doğru inerken solda kalan spor tesislerinin otoparkında, her hafta Cumartesi-Pazar günleri kuş sergileyen satıcılar ile dolu. Görevlilerden tanesi üç liraya alınan biletle içeri girilmesi mümkün olan pazar, sizleri tarif mümkün olmayan kuş sesleriyle karşılar.

Pazarın iki bölümü bulunuyor. İlk bölüm kafes hayvanlarına ayrılırken ikinci bölümde ise kümes hayvanları yer alıyor. Girişte aldığımız ilk biletle ikinci bölüme de giriş sağlayabiliyoruz. Güvercin kataloğunun dahi bulunduğu pazarın en gözdeleri Carrier ve Posta güvercinlerinin olduğunu öğreniyoruz. Çifti 20 liradan başlayan Posta ve Mardin kuşlarının satıcıları, en iyi güvercinlerinin ayağına çamaşır ipi bağlayıp uçuşunu sergiletiyor. Kuşların ayaklarına bağlanan bir ip ile müşteriye sergilenmesi burada yadırganmıyor olsa da kanadının her çırpışı özgürlük düşkünü olduğunu tescil ediyor güvercinlerin. Pazar esnafının ziyaretçileri arasında Suriye’den kuş almaya gelenler dahi var. Kırık Türkçesine rağmen bizle konuşmaktan kaçınmayan Suriyeli bir kuşçu, buradan satın aldığı kuşları Suriye’ye götürüp satarak geçimini sürdürüyor. Satıcılar kuş satışının doğru bir şey olarak görmüyor, fakat insanların para ödemedikleri herhangi bir şeye değer vermediklerinin de farkındalar.

Kentleşmeyle dönüşen pazarlar takas yönteminin alışveriş kültürüne evrilmesi olarak üretim araçlarının ve üretim ilişkilerinin en bilindik göstergesi. Feodal toplumların gündelik yaşam pratikleri, şimdilerde ise semt pazarları olarak farklı ilgi alanlarına yönelik kuruluyor. Toplumda genel olarak geçim idame ettirme amacıyla tercih edilen pazarlar artık ucuzluğun ve kalitenin adresi olarak zihnimize yerleşmiş durumda.

Bu güzelliklerle bir arada yaşayanlar ve kendi yağında kavrulanlar olarak bizler; pazarların AVM’lere, pazarcı esnafının ise satış danışmanlarına evrilmesini desteklemiyor, Beşiktaş Pazarına yolunuz düşerse küfeci amcalara iki poşet taşıtmanızı, Bomonti Antika Pazarı’ndan 15 liraya gümüş yüzük almanızı ve elbette Kuş Pazarı’nda kuş seslerini de dinlemeyi ihmal etmemenizi düşünüyoruz.

“Yeni Medyanın Gelişmesiyle Geleneksel Medya Kendine Çekidüzen Verdi”

■ Rabia ELGÜN

Journo Yayın Yönetmeni ve Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) Genel Sekreteri Mustafa Kuleli ile yeni medya, geleneksel medya ve 2015 yılında yayın hayatına başlayan Journo üzerine konuştuk.

Yurttaş gazeteciliği ve yeni medya kullanımında Gezi eylemlerinin nasıl bir etkisi oldu?

Gezi’den öncede herkesin akıllı telefonu vardı. Gezi’den önce de video ve fotoğraf çekiyorduk, Tweet atıyorduk. Gezi’de bundan farklı olarak şunu fark ettik. Elimizdeki cihazlar bir canlı yayın aracı olabiliyor. Bunu sağlayan da biraz merkez medyanın tavrı oldu. Destek vermeyince, vatandaşlar da, “Madem siz destek vermiyorsunuz, biz medyamızı kendimiz oluşturuyoruz, kendi göbeğimizi kendimiz keseriz.” psikolojisine girdiler. Aslında bu bir kırılma oldu. Yani daha önce kedi fotoğrafı paylaşılacak için kullanılan sosyal medya, birden haberin ana kaynağı haline geldi. Şunu herkes anladı: Cebimde taşıdığım şeyin müthiş bir potansiyeli var, bununla her şey yapılabilir. Dolayısıyla yurttaş haber-ciliğinde her şey Gezi ile başladı desek abartı olmaz.

Yeni medyanın varlığı geleneksel medya yapısını nasıl değiştirdi?

Ana akım medya yeni medyanın bu kadar hızlı gelişmesi karşısında bir tehdit hissetti ve kendisine çeki düzen verme ihtiyacı hissetti. Eskiden durum şuydu; Gazete yapılır, basılır, dağıtılırdı; okurun ne istediğinin bir önemi yoktu. Ben gazeteyi Bağcılar’da yaparım, Hakkâri Yüksekova’daki adam da bunu okur. Hakkâri Yüksekova’daki adamın ne düşündüğünün, ne istediğinin bir önemi yoktur. Ama yeni medya böyle değil. Mesela yayınlanan Panama ve Wikileaks belgelerini haberleştirmek data gazeteciliği, yani yeni medyanın bir uzmanlık alanı aslında. Çünkü yayınlanan milyonlarca belgeyi bir sunucuya indirmen ve milyonlarca veri arasında algoritmik, anlamlı bir ilişki kurman, o ilişkiden olgular çıkartıp, bunları görselleştirip anlatman lazım. Eski medya bu tür becerilere sahip olmadığı için bunları yapamadı.

Peki, kim yaptı? Dijital tarafta, dijital haber odaları bunu becerebildi. Eski medyanın ne kadar farkında olduğunu bilmiyorum ama benim bildiğim 30 yaş altı kimse eski medyaya bakmıyor. Farkında olanlar ise işlerini kaybedeceklerini düşündükleri için hızla öğrenmeye çalışıyor, yeni medya becerilerini edinmeye çalışıyorlar. Bu konuda en bilinçli olan Doğan Grubu. Hürriyet’in internet operasyonlarında yenilenme ve öğrenme eğilimi var.

Yeni medya ve geleneksel medya gazeteciliğini karşılaştırdığımızda, sahiplik ilişkileri bakımından ne gibi farklılıklar var?

Geleneksel medyada klasik bir patron modeli var. Bazen kâr için bu işe girmiş bazen de hükümetlerle siyasi pazarlıklarında elinde bir güç bir koz olsun diye. Aslında Türkiye’de kâğıda basılı gazeteler, birkaç örnek hariç, kâr getirmiyor. Hürriyet, Posta ve Sözcü bazı yıllar kâra çıkıyor. Çoğu gazete zararda ve zararda olduğu halde neden bir işadama yatırıma devam eder? Çünkü demek ki o medya sayesinde başka yerden başka bir şeyler kazanıyor. Hükümetle yürüttüğü ilişki sayesinde enerji ihalesi vb. alıyor. Bu model sürdürülebilir bir model değil. Birincisi zarar ettiği için, ikincisi hükümetle değişimlerinden çok etkileneneği için. Mesela ülke yönetiminde değişiklikler yaşandığında var olabilmek için, iktidara yakın davranma mecburiyetin ortadan kalktığı zaman dersin ki, neden zarar eden bir gazeteyi çıkarmayı sürdürüyem? Zaten sen işini düzgün yapan bir işadamsan, iktidara yakın olmak için gazeteye ihtiyacın olmaz.

İnternette bu durum biraz daha farklı. İnternette maliyetler çok daha düşük oluyor. Baskı yok, dev stüdyolara ihtiyacın yok. O maliyetleri de karşılayabileceğin kitlesel fon gibi farklı yöntemler var. Mesela eğer o gün bir köşe yazarını okumak istiyorsun. Bunun için 10 kuruş, 50 kuruş gibi çok küçük paralarla gazeteye ulaşmış oluyorsun. Ya da sivil toplumun fonladığı internet

siteleri var. Daha ara formlar da var. Mesela Boston’da çıkan bir gazetede opera haberleri çıkması için, opera severler bir araya geldiler ve dediler ki, “Boston Block biz sana her ay şu kadar para vereceğiz, sen bu opera haberlerini yayınlamaya devam et.” Gerçekten ihtiyacı olan insanlar talep ediyor. Yeni medyada durum biraz böyle. Önüne konulanı almaktan ziyade, “Ben bunu istiyorum, sen bunu yap ve gerekirse ben sana bunun parasını vereyim” modeli.

Journo’nun yeni medya haberciliğine katkıları nelerdir?

Aslında bizim birinci amacımız eğlenmekti. Mesela buraya gelmeden önce New York Times’da yayınlanan “İŞİD’in katletme videoları paylaşımı yasakken, Rus büyükelçisinin vurulma fotoğrafları neden medyada?” başlıklı bir konu vardı. “Bunu hemen yayına koymalıyız” dedim. Acelem “Aman okur beklemesin” acelesi değil. Acelem, konuyu benim de çok merak etmemden kaynaklanıyor. Tabii çıkarken sadece eğlenelim diye çıkmadık. Gazeteciler işlerini kaybedecek. Onları sektörün içinde tutabilmek için bazı beceriler kazandırmalıyız. Yeni medya becerisini kazanacağız ki onlar hep sektörün gözdesi olarak kalsın.

Bildiğim kadarıyla Journo önceden sadece dergi olarak çıkıyordu, daha sonra dijitale geçildi...

İlk başta dergiydi. Fiziksel olarak gazetenin elden ele dolaşmasını istedik. Artık herkes tanıyordu Journo’yu, o zaman dijitale geçtik. Journo’ya baktığımızda gazeteciliğin geleceğine bakıyoruz, insanların bir kısmı da o gelecekte var olmaya çalışıyor. Türkiye’de gazetecilikle ilgili bir şey konuşulduğu zaman sansürden, baskıdan, işsizlikten yakınıyor. Bunlara katılmakla beraber yakı-narak bir şey yapamayız. Meslek örgütleri de ağlama duvarı değil. Biz çözüm bulmalıyız. Çözüm de bizim açımızdan bu, üyelerimizi geleceğe adapte edebilmek.

TGS ile Journo arasında nasıl bir ilişki vardır?

Tabii Journo’yu TGS çatısı altında yaptık ama başından beri özerk bir yapıdaydı. Yayınlara hiçbir zaman karışılmadı. Patronun yayınlara ne kadar karışacağı holding medyasında da bir meseledir. Her ne kadar para ilişkimiz olmasa da, bizde de patron TGS gibi bir şey oluyor. Biz patronu işlere karıştırmamayı seçtik. Ama zaman zaman gerilimler yaşanıyor. Bazen eleştiriler yapıyoruz ve bu eleştirdiğimiz kurumlardan bazıları TGS’de örgütlü olabiliyor, ya da eleştirdiğimiz kişi TGS’nin üyesi olabiliyor. Bazen ortaya koyduğumuz gerçekler, üyelerimizin hoşuna gitmiyor, gerilimler yaşıyoruz. Ama netice itibarıyla TGS bizden memnun, biz onlardan memnunuz, üyelerimizde bazen bozulsalar da hâlâ gizli gizli okuyorlar.

Fatih’te Bir Kitap Mezatçısı

Furkan YURDAKUL

İstanbul’un Fatih ilçesinde 6 senedir sahafılık yapan Hüseyin Palevi, kitaplara birçok kışiden daha farklı bakıyor. Hurdacıların, eskicilerin ve öğrencilerin getirdiği ikinci el kitapların satışını yapan Palevi, Pazartesi ve Perşembe günleri saat 18’de İstanbul Fatih’te, kitap mezadı düzenliyor. Bu etkinlikte, antika eşyaların açık artırmasından farklı olarak sadece kitaplara ve yazıtlara yer veriliyor. Birçok kitap mezadına katılmış olan Palevi, Valiye Nazırı Cavit

Bey’in Tenekesi, Lozan Barış Antlaşmasına giderken sahip olunan pasaportlar, Birinci Dünya Savaşı’nın şifreli Osmanlıca telgrafları gibi birçok değerli ve bulunmaz tarihi yazıtların da kendisinin düzenlediği kitap mezadında satıldığını söylüyor.

“Bir berberin prestiji bu toplum içerisinde bir kitapçıdan çok daha fazla”

Birçok kesime hitap eden çeşitli kitapların mezadının yapıldığı yoldan geçen çoğu insanın ilgisini çekiyor. Kitap mezadına merakla katılan insanların

etkinliğin müdavimi olmaya başladığını belirten Palevi kitap mezadının tutkulu bir alışkanlık olduğunu da ekliyor.

Ayrıca bir berberin prestijinin bu toplumda kitapçıdan çok daha fazla olduğunu söyleyen Palevi, bu durumun çok vahim olduğunun farkına varan ve bu tarz alışkanlıkların geliştirilmesine önem veren bir kişi olarak, antik eşya mezadına nazaran çok daha farklı bir yapıya sahip olan bu etkinliğin yazarlara yeterince ehemmiyet verilmediğini düşünüyor.

Nurdoğan Rigel ile Umberto Eco Üzerine

■ Mahsum KARAARSLAN

Prof. Dr. Nurdoğan Rigel Umberto Eco ile ilgili dünyada yayınlanan eserler listesinde “Eco Dersleri” adlı kitabıyla yer alan tek Türk akademisyen. Rigel ile Umberto Eco üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik, Eco’nun iletişim bilimleri alanına katkısını konuştuk. İşte Prof. Dr. Rigel’in anlatımıyla Umberto Eco...

Bir iletişim bilimci olarak Umberto Eco sizin için ne ifade ediyor?

Bilim insanı, Ortaçağ uzmanı, iletişim bilimci, göstergebilimci, estetik, sanat, edebiyat, kültürel çalışmalar uzmanı, gazeteci, kitapsever, iktidarın makro ve mikrosundan hoşlanmayan taçlandırılmış bir entelektüel olan Umberto Eco, benim için yaşam boyu akademik bir mentor. İletişim bilimlerinde çalışmalarımıza ve derslerimize kaynaklık eden, destek veren, dünyada alanın gelişimini sağlayan onlarca düşünür, kuramcı var. Öyle bir yolculuk ki içinden geçtiğimiz bu akademik yaşantı, bazı düşünürleri her durakta yanınızda -sizi zenginleştirici özelliği nedeniyle- istiyorsunuz. Bazılarını da birkaç durak sonra terk edebiliyorsunuz. Bu yolculukta ömürlük olanların kategorisi, “Sükut Suikastçı”ları. Kimdir bunlar?

Stefan Zweig’in “yıldızın parladığı anlar”ını yaşatanlar, beyninizi yakanlar, sessizce “işte şimdi” dedirtenler. Işıyla gözünüzü kamaştırıp kendi yoluna çekerek “onun açtığı yolda devam etmenizi sağlayanlar” değil de, kendi yolunuzu açmaya izin veren, eserleriyle size el veren “beyin teri ustaları”. Akademik anlamda baştan çıkarıcılar. Suskunluk en güçlü baştan çıkarıcı özelliktir zaten. Ağır bir “aura”dır ve çözmek için peşinden koşarsınız. Aynı zamanda daha önceden içine düşeceğiniz bir “gap” (boşluk) döşemiştir metinlerine ve o gediğe düştüğünüz anda çıkışınız pek mümkün olmaz. Gö-nüllü bir tutsaklıktır bu. Eco da metinleriyle okuruna aynı etkiyi uyguluyor. Tıpkı “Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti”deki gibi, oyalanmaktan duyduğunuz hazdır, Eco’nun eserleriyle akademik ömür tüketmek.

Eco ve hızlı tüketime uygun metinlerin bir arada düşünülmesi mümkün müdür?

Yanıt neredeyse tek kelime, imkânsız. Karşımızdaki ismin gücü -ününün dışında- beyninize dokunmasından geliyor. İçinde bir akademik yaşam kurduğunuz nano-evreninizdeki zenginleştirici katkısından söz ediyoruz. Her zaman şu sorgulamayı yapıyorsunuz. Yazara bu kadar çok yaklaşmalı mı, yoksa Roland Barthes’in “Metnin Memnuniyeti” üzerinden diyalektiği kurduğu “Yazarın Ölümü” düşüncesiyle mi bakmalıyız bu düşünsel maceraya? Edebi metinlerdeki anlam-yorum yapısı yazarın yetiştirdiği dönem bağlantılı kurulurken -karşınızdaki isim hem edebi hem de akademik metinlerin yazarı bir zihin- bu kadar indirgemeci olamayacağınızı zaman öğretiyor.

Eco’nun iletişim kuramının temeli, metin ile okur arasındaki diyalektiğe dayalı olmasına rağmen kuramsız-kuralsız bir cesaretle yazara yöneliyorsunuz. Çünkü bazı rizomatik (kök-sap) alanlarının karşılığı yazardan geliyor. İletişim bilimleri açısından baktığınızda, alanın model yapısını elektrik mühendislerin kurduğu dönemden sosyal bilimcilerin anlamlandırması ile üç boyutlu hale gelmesinin ardındaki dev isimlerden biri ile karşı karşıyasınız. İletişim modelini kuran mühendis zihninin düğmesini açıp elektrik akımının geçişini sağlayan canlandıran, enerjik kılan grubun elebaşlarından biriyle karşı karşıyasınız.

Eco’nun okura kurduğu tuzaklar nelerdir?

Evet, tuzaklarıyla ünlüdür Umberto Eco. Örneğin “Gülün Adı”ndaki yorumlarından birinde bunu açıklar. Metinle okur arasındaki güçlü bağı kurmak için, okurun “hak edilmiş bir memnuniyet alanı”na geçişi sağlamak için, metnin tüketimdeki zorluk derecesini ilk 100 sayfada yükselttiğini anlatır. Böylece okurun niyetini anlamak için yazarın gerektiğinde anlatı yapısı ile nasıl bir tuzak kurabileceğini itiraf eder. Sonra gerçeklikle kurgu arasındaki bağlantı ile oynar. Kurgunun içine gerçekliği karıştırıyor gibi zaman ve mekan ilişkisi üzerinden kurgusal metinlerini gerçeğe yaklaştırıp birden altınızdaki zemini çeker ve “Bu bir kurgu, gerçeğe nasıl bağ kurarsın?” diye neredeyse size haykırır ve yazar karşısında okurun metin aracılığıyla kurduğu entelektüel hiyerarşiyi size anımsatır. O anda okur olarak yazarın geçişine saygıyla izlemek için birden kenara, hizaya çekildiğinizi hissedersiniz. “Baudolino” için sessizce İs-

“Sis etkisi, yankı fazlası, estetik uyaran, alımlamada niyet üçlemesi, sadece bir kitabından, “Açık Yapıt”tan iletişim sürecine, dolayısıyla da iletişim bilimlerine katkı sağladığı kavramlar. Ayrıca okura da yorumlamada zenginleşmeyi sağladığı zihin açıcı etki ile yeni kavram üretme hakkı veriyor. Örneğin alımlama-yorumlama üzerinden bana da o hakkı tanıdı. ‘Ekolokasyon’, bu çerçevede Eco metinlerinin bana bir armağanıdır, benim kavramımdır.”

tanbul’a gelir. Bizans’ın daracık sokaklarında dolaşır, bir yaratıcı zihnin mekânsal algıyı kurarken gerçeğinden yararlanma titizliğini yaşar ve okuruna da yaşatır.

Eco’nun bir iletişim bilimciye katkıları nelerdir?

Öncelikle karşımızda 20. ve 21. yüzyılda eserler vermiş bir “Rönesans Düşünürü” var. Farklı farklı alanlara yayılması her birinden de başarıyla eser yaratması bunun bir göstergesi. Günümüzde yüksek lisans ya da doktora çalışması yapanların üniversite sıralarında ödev ve sunumlar yaptığı yaşta “Açık Yapıt” gibi bir eserin yazarı olmuş. Okur ile metin arasındaki diyalektiğe, formu da bir alımlama maddesi olarak katmayı başarmış. Mc Luhan’ın “araç mesajdır” aforizmasını iletişim süreci içindeki dinamikler üzerinden alımlama-yorumlama bağlantılı bir maddeye, ileti formuna dönüştürmüş. Sis etkisi, yankı fazlası, estetik uyaran, alımlamada niyet üçlemesi, sadece bir kitabından, “Açık Yapıt”tan iletişim sürecine, dolayısıyla da iletişim bilimlerine katkı sağladığı kavramlar. Ayrıca okura da yorumlamada zenginleşmeyi sağladığı zihin açıcı etki ile yeni kavram üretme hakkı veriyor. Örneğin alımlama-yorumlama üzerinden bana da o hakkı tanıdı. “Ekolokasyon” bu çerçevede Eco metinlerinin bana bir armağanıdır, benim kavramımdır.

Eco metinlerinin tüketicisi olarak, iletişim bilimlerine sizin kavramsal katkınız olan “Ekolokasyon” nedir?

Bir metni okuma kapasitemiz, alımlama ve yorumlama, bulunduğumuz yeri belirler. Okurun demografik, psikografik ve sosyografik yapısını ortaya koyan, metni okuma gücüdür. Metin karşısında okurun konumunu belirleme gücüne ve sürecine “ekolokasyon” denir.

Okurun, metnin sessiz yankısını seslendirecek bir entelektüel güçle yapıtı yorumlayabilmesi ile açık yapıt okuma yöntemi işler hale gelir. Metni, açık yapıt haline getiren okur, Eco’nun deyimi ile “örnek okur”dur. Eco “Yorum, Aşırı Yorum” adlı eserinde şöyle der: “Metin örnek okuru üretmek için tasarlanmış bir aygıttır.”

Birey olarak belli metinler karşısında “ekolokasyon” gücümüzün artışına tanık oluruz. Eco yine aynı eserinde bu kez bir müzik yapıtını tüketirkenki tutumumuzu şöyle açıklar: “Bir müzik parçasını dinlediğimizde olan şey bu. Bir an gelir ki parça bize kendisini beğenmeye alıştığımız için hala güzelmiş gibi gelir. Aslında onu dinlerken haz aldığımız şey, bir zamanlar hissettiğimiz duyguların anısıdır; nitekim hiçbir yeni coşku duymayız ve duyarlılığımız da artık uyarılmadığından, hayal gücümüzü ve zekamızı kavrayışın yeni serüvenlerine sürükleyemez. Bizim için form bir süreliğine tükenmiştir artık. Körelen duyarlılığımızı canlandırmamız gerekir. Parçayı karantinaya alırız. Onu aradan uzun zaman geçtikten sonra yeniden dinlediğimizde yapıtın bizde uyandırdığı etki karşısında şaşırırız. Bunun nedeni, geçen süre içinde zekamızın olgunlaşması, belleğimizin genişlemesi, kültür düzeyimizin artmasıdır.”

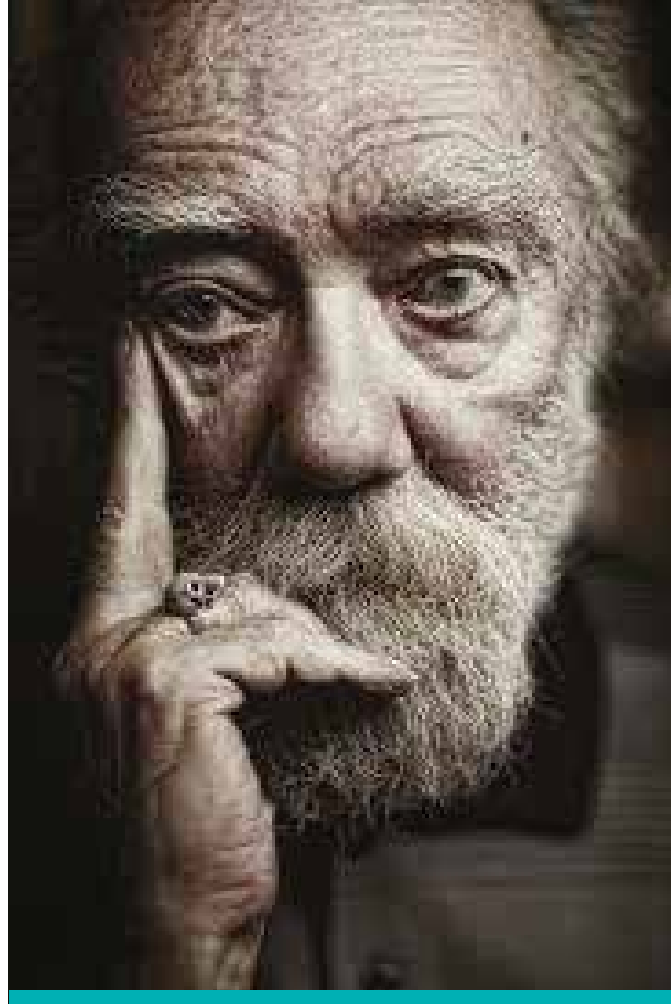
Okur, metin karşısında zenginleşmiştir. Yaşamımızda pek az metin, eser okur üzerinde bu etkiyi yapar. Metin ayırdır, ancak okurun metnin yankılarını duyma kapasitesi yükselmiştir. Dolayısıyla ekolokasyon da iletişim süreci dinamiklerinden biridir ve sürecin statik anlatımını bozan kavramlar arasındadır.

Eco uzmanlığı yolculuğunda son olarak ne eklemek istersiniz?

“Gülün Adı”nda Eco okuruna, yani suç ortağına şöyle seslenir: “Dünyanın düzenini boşa çıkaran Tanrı’nın sonsuz her şeye gücü yeterliliğinin ürpertisini duyacaksın. Sonra da eğer akıllıysan, seni nasıl tuzağa düşürdüğümün farkına varacaksın. Çünkü eninde sonunda, bunu her adımda söylüyordum sana; seni cehennemlik olmaya sürüklemekte olduğum konusunda iyice uyarıyordum seni. Ama şeytanla yapılan anlaşmaların güzel yanı, insanın onları kiminle iş yaptığını bile bile imzalamasıdır. Yoksa cehennemle ödüllendirilmenin amacı nedir?”

İşte böyle. Eco’nun metinlerinin cehennemiyle ödüllendirilmiş bir “suç ortağı”yım ve bununla da çok eğleniyorum. Ama yeni metinlerini okuyamamak, en azından Trump’un ABD Başkanı olduğu bir dünyayı bu “sükut suikastçisi”nin nasıl yorumlayacağını hiçbir zaman bilemeyecek olmanın hüznünü yaşıyorum.

En İstanbullu Levanten: Giovanni Scognamillo

■ **Rabia ELGÜN - Sümeyye YÜKSEL**

Türk sinema tarihine büyük katkıları olan Giovanni Scognamillo, 8 Ekim 2016’da vefat etti ve ardında birçok ölümüz eser bıraktı. Giovanni’nin Levanten kimliği, Türk ve Dünya sinemasına kazandırdıkları, filmleri ve renkli yaşamı, 2006 yılında çekilen “Beyoğlu’nda Bir Levanten” isimli belgeselde anlatılmakta. Biz de, Giovanni Scognamillo’nun düşünüş tarzını ve onu sinemacı yapan etkenleri anlayabilmek için geçmişine bir göz atalım. Babası El Hamra Sineması’nın müdürü, eniştesi Kadıköy’deki Süreyya Sineması’nın sahibiydi. TRT’de yayınlanmış Notlar isimli röportajda da dediği gibi; doğduğunda kendisini sinemanın içinde bulmuştur.

İtalyan lisesini bitirdikten sonra meslek arayışında ilk olarak yazarlığı ve sinemayı düşündü. 1948’de sinema yazıları yazmaya başladı. Türkiye’de ele alınabilecek nitelikte bir sinema olmadığından, dış ülkelere yazarlığa başladı. Editörlüğünü Forest J. Ackerman’ın yaptığı ‘Famous Monsters of Film Land’de yayımlanan yazıları, Scognamillo’nun dünyaca tanınmasını sağladı. Ona sadık okurları arasında o zamanlar henüz çok da fazla yıldızı parlamamış olan Steven Spielberg ve John Carpenter vardı. Fransız **V Magazine** dergisine de yazılar yazdı. Burada yayımlanan öykülerine Barbarella’nın çizeri Jean Claude Forest, illüstrasyonlarıyla eşlik etti.

1960’lı yılların ikinci yarısında Türkiye’de çekilen İtalyan, Fransız ve İspanyol filmlerinde yapım görevlisi ve yönetmen yardımcısı olarak çalıştı. Eniştesi Victor Castro Türkiye’de ilk kez film arasında reklam veren kişi olmasından dolayı Giovanni de reklam işine girerek animasyonlar ve reklamlar üzerinde çalıştı. Türkiye’de sinemacılığın gelişmesiyle birlikte bu konuda yazdığı yazıları Akşam, Yön, Yeni İnsan Yeni Sinema, Akis, Hayat, Altyazı, Seyir, Strip, Beyaz Perde, Ses, Güneş, 7. Sanat, Sonsuz Kare gibi pek çok yerde 60 yıl boyunca yayınlanmıştır.

Vampirleri kişiliği olan canavarlar olarak gören Giovanni, vampirizmin kurallara karşı gelen bir davranış olduğunu düşünüyor. Giovanni Scognamillo’nun ilgi duyduğu ve bu konuda eserler verdiği alanlar fantastik olaylar, gerilim ve korku sinemasıdır. Bu konularda verdiği eserlerden bazıları ise şöyledir: Uzaydan Geldiler (1974), Dehşetin Kapıları-Korku Edebiyatına Giriş (1994), Mumyanın Mezarı Gerilim (1999) ve Frankenstein’in Laneti (2000). Scognamillo ayrıca, 1997-1999 yılları arasında sadece dört sayısı çıkan Nostromo bilimkurgu dergisinin de editörlüğünü yapmıştır. Gerilim sinemasında en çok beğendiği isim ise Alfred Hitchcock’tur.

Giovanni eski korku sinemasıyla bugünkü dehşet sinemasının karıştırılmaması gerektiğini söylemektedir. Günümüzde seyircileri korkutmak değil, rahatsız etmek gibi bir amacın olduğundan bahsetmektedir.

“Aslında kapitalist dünya düzeni içinde yer alan hepimiz Vampiriz”

Giovanni’nin takdir edilmesini gerektiren diğer bir konu ise 1965 yılının Türkiye’sinde, belki de günümüzde daha fazla zorluklarla karşılaşarak yazacağınız bir kitabı, yani “Türkiye’de Kadın ve Seks” adlı eseri, Agah Özgüç ile birlikte yazmış olmasıdır. Bu kitapla Türkiye’de kadının sinemadaki yeri araştırılmaya ve konuşulmaya başlanmıştır.

Scognamillo’nun 18 Nisan 2013 tarihinde yaptığı bir röportajda, “Batı Sinemasında Türkiye ve Türkler” kitabından şu şekilde söz etmektedir: “Bizlerin merak ettiği bazı konular var. Batınının Türkler hakkında ne düşündüğünü ve bu düşüncenin zaman içinde nasıl evrimleştiğini merak etmekteyiz. Bunun üzerine iki proje kurdum. İlki Türk Edebiyatında Türkiye ve Türkler, diğeri ise Batı Sinemasında Türkiye ve Türkler. Ancak bir edebiyat tarihçisi olmadığım için ikincisini tercih ettim.” Kitap sinema tarihinin başından itibaren bugüne kadar Türkiye’de geçen veya Türkiye’den söz eden filmlerin bir tarihçesi niteliğindedir. Kitapta belgesel filmler ve Türkiye’de çekilen fakat Türkiye’yi göstermeyen filmler, ayrı bir bölümde değerlendirilmiştir. Kitapta filmlerin neden Türkiye’de çekildiği veya Türkiye’nin filmlerde nasıl gösterildiği incelenmiştir. “Batı Sinemasında Türkiye ve Türkler” kitabı da uzun bir süreçten geçerek; Avrupa ve Amerika’nın belli başlı film arşivleriyle yazışarak, önbilgiler temin ettikten sonra ortaya çıkmıştır. Bu durum Giovanni’nin araştırmacı yazar unvanını, hak ederek taşıdığını göstermektedir.

Scognamillo yaşamını yitirmeden önce Bahçeşehir Üniversitesi İletişim Fakültesinde Türk Sineması dersleri vermektedir. Bu derslerden birinde Scognamillo, öğrencilere ne olmak istediklerini sorar. Bir öğrenci “yönetmen” diye yanıt verir. Bu yanıtın üzerine Scognamillo, “Sinemada sadece yönetmenlik yok. Sanat yönetmenliği, kurgu, vb. işler var. Neden özellikle yönetmenlik?” der ve öğrenciden “Kendimi ifade etmek için” yanıtını alır. Scognamillo yüzünde gülümseme yaratan şu yanıtı verir: “Peki ifade edeceğin bir şey var mı acaba?”

Beyoğlu Sokakları

“Hayatımın 83 yılını Beyoğlu’nda geçirdim. O Beyoğlu başkaydı tabii. Bütün kentler değişiyor. O bir kuraldır. İlerlemedir. Ancak tüm dünyada büyük ve eski şehirler oldukları gibi kalırlar. Özellikle bir büyük kentin merkezi neyse o olduğu gibidir. Roma’da Romalılar’dan kalma halen yollar var. Beyoğlu da bir kültür mekanı. İstiklal Caddesi kurulduğundan beri bir kültür merkezi oldu. Bugün Beyoğlu’nda çok kalabalık var. Sabahtan akşama kadar çok kişi geziniyor. Oturup yemek yiyor, içki içiyor, kız tavlıyor... Ama artık kültür denecek olay gitgide azalıyor. Beyoğlu sinemanın merkeziydi. Bugün İstiklal Caddesi’nde sinema salonu kalmadı. Kitabevlerinin sayısı da düştü. Tiyatro pek yok. Bugün İstiklal Caddesi eğlenme yeri oldu sadece.”

Giovanni anne ve babasıyla İstiklal Caddesinde

Giovanni Scognamillo Beyoğlu’nu kısaca; kozmopolit, sinema, çok kültürlü, tolerans, uyum ve küçük Avrupa olarak tanımlıyor. Scognamillo’nun Beyoğlu ile ilgili birçok anısı, yaşanmışlığı ve birikimi var. Yeşim Özbirinci 2013 yılında kendisiyle yaptığı röportajda şu soruyu sorar: “Son 30-40 yılda kentleşme adı altında İstanbul’da yapılan tahribat hakkında ne düşünüyorsun?”. Giovanni de: “Son yıllarda evin dışına pek az çıkıyorum. Zaten etrafımda gördüğüm şeylerin bir kısmı yapay.

Bu yapay şeyleri yaratan duygu bir kat daha yapaydır. Sözüme ona İstanbul Belediyesi, İstanbul’daki tarihsel izleri koruyacaktı. İstanbul Belediyesi bunları korumak mesajı ile yola çıkmıştı oysa” yanıtını verir ve “Geçen seneden beri arkadaşlar sorduklarında “Beyoğlu’na çıkıyor musun?” diye onlara ‘Hayır!’ diyorum. Rahatsız oluyorum. Bu benim Beyoğlu’m değil. Artık Beyoğlu’nda sinema kalmadı.” diyerek geçmişe olan özlemini vurgular.

“Bütün Zalim Olanları Sen Affetsen Ben Affetmem!”

“Kaldırım taşından yalnızlık çıkaranların yüzlerini ezberlerken, kaldırım taşı yastık yapanlar yalnızca birer gölge olmasın diye geldik” diyen Bavul Dergi, sokağı ve sokağın sesini 15 sayıdır bize ulaştırırken; bunca motivasyonu nereden ve nasıl aldıklarını, kalabalık ekibin kendi içinde nasıl koordine olduğunu, derginin Genel Yayın Yönetmeni Önder Abay’a sorduk. Bizler kendisini Katık ve Ot Dergi’deki köşesi “Sokakta BirGün” den tanıyoruz; ancak Abay, sokağın insanı... Kendisi uzun seneler kağıt işçileriyle bir arada yaşamış, sokak çocuklarının abisi olarak anılıyor.

■ Merve Nur AVCI-Zeynep Nur BAYSAN

Bize biraz kendinizden ve bu işe nasıl başladığınızdan söz edersiniz?

Türkiye’de siyasetin en iyi propaganda aracı dergilerdir. Çünkü dergiler gazete gibi değil; yönetim, dergilere müdahale edemez. Biz bu çalışmalara bulunduğumuz üniversite ve liselerde, siyasi içerikli dergiler çıkarak başladık. Bazı arkadaşlarımız ideolojik yazılar yazarken, ben işin editöryal kısmıyla ilgiliydim. Sektöre gerçek anlamdaki girişim ise, 2001–2002 yıllarında Atilla Karagöz ile birlikte, Ulaşım dergisini çıkarmamızla başladı. Ulaşım ile ilgili aklınıza gelen her konuda haber yapıyorduk.

Piyasada oldukça fazla sayıda edebiyat dergisi bulunmakta. Peki sizi Bavul Dergisini çıkarmaya iten nedenler nelerdi?

Bavul dergisinden önce ilgili olduğum alanı seçtim, toplumcu gerçekçi yazı tarzını ve edebi algısını benimsedim. Toplumcu gerçekçilik, Bavul dergisinin bulduğu bir tarz değil. Daha önce Türkiye’de bu tarzlar denendi. 1989-1990 yıllarında çıkan Sokak Dergisi, Kaçak Yayın, Yeni Harman, Hayvan ve Öküz gibi dergiler; daha çok sokağı hedefleyen, sıradan insanın hikâyelerini önemseyen dergilerdi. Sokaktaki insanın hikâyesinin de bir edebi değeri olduğunu düşünüyordum; tıpkı romanda Dostoyevski’nin, şiirde Puşkin’in yaptığı gibi onların hikâyelerini anlatmak istiyordum. Bavul diğer dergiler gibi kısa sürede çıkabilecek bir dergi değildi. 8 ay kadar ön çalışma süreci oldu. Bütün yazarlarla uzun uzun konuşuldu ve mutfak ekibi toplandı. Bütün ekibe, bu çalışma disiplini ve toplumcu gerçekçilik anlatıldı. Önce ekip ikna oldu ve sonrasında da dergi çıktı. Edebiyatın sokağını, sokağın edebiyatını arayan bir dergi olduğunu düşünüyorum. Aslında tam olarak oldu diyemiyoruz; hala olgunlaşma aşamasındayız.

İsim konusuna gelmek istiyoruz; neden Bavul Dergi? Bu ismin nasıl bir hikâyesi var?

Bavul, benim uzun senelerdir kullandığım bir hitap kelimesi. Biz ekip olarak uzun bir zaman isim düşündük. “Nasıl var olmak, nasıl anılmak istiyoruz?” diye tartışırken ekiptekiler; “Abi sen bize sürekli bavul diyorsun, Bavul koyalım adını” dediler. Ve böylece derginin adı belirlendi. Bazen isim insanı değil; insan ismi güzelleştirir. Biz iddialı bir isim koyup, arkasına sığınmak istemedik; içeriği güçlü kılıp, ismi anlamlandırmak istedik. Bunun için bavul iyi bir isimdi. Bavul basit, sıradan, herkesin ulaşabileceği, insan nereye giderse gitsin değişmeden ve terk etmeden onunla birlikte gelen tek şeydir ve insanın hep ihtiyaç duyduğu bir araç olduğu için adını bu şekilde koyduk.

İlk kapağınızda Bergen’in resmi vardı ve oldukça çarpıcıydı. Bir edebiyat dergisinde daha önce bu tarz bir kapak tasarımıyla hiç karşılaşmadık. Bergen’i seçme amacınız neydi?

Bizim dergicilik dünyasında durduğumuz yeri en iyi anlatabilecek kişiydi Bergen. Bizi arabesk bir tarafa itmekten ziyade söyleyecek bir sözümüz olduğunu ve bize hiç mikrofon uzatılmadığını anlatmak istedik. Bergen de öyledir ya: “Böyle biri var, peki onun gerçek ismi ne, neden yüzü yanmış bu kadının?” Bunları merak ettik ve uzun süre bu soruların cevaplarını aradık. Özgecan Arslan ile Bergen aynı mezarlıkta yatıyorlar. Bu da bize Türkiye’de kadına şiddetin kısa bir tarihini çıkarttı adeta. Bergen kadına şiddetin sembolü haline gelmiş, büyük bir aşk hikâyesinin karakterlerinden biridir; en önemlisi de bir sanatçıdır. Onun sanat dünyasında durduğu yer ile bizim edebiyat dünyasında durduğumuz yer aynı aslında.

Diğer kapaklara gelelim, her sayıda kapaktaki karakter değişiyor, bu karakterleri seçmenizin nedenleri neler?

Dergi demokratik merkezîyetçilik tarzıyla yönetilen bir mutfak ekibi tarafından hazırlanıyor. İçerikle ilgili herkesin söz hakkı var. Demokratik olmadığımız tek bir yer var; orası da kapak. Kapağa sadece ben karar veriyorum ve bu konu hakkında tartışma istemiyorum. Çünkü kapak seçiminin iyi bir alan taramasına ihtiyacı var. Her kapağa, on günlük bir araştırmadan sonra okurun refleksine bakıp; karar veririm. Takvimsel ilerlemiyorum, bu ay kim öldü haydi onu kapak yapalım gibi bir durum söz konusu değil. Hepsinin bir hikâyesi var kafamda ama okur otuz, kırk sayılıklı bir arşive sahip olduğu zaman anlayacak bu hikâyeyi. Hikâyesi şimdilik bizde kalsın.

Biliyoruz ki reklam, basılı yayın organları için pastanın büyük kısmını oluşturuyor. Peki dergicilikte bu durum nasıl işliyor?

Reklam gerekli elbette. Satış ile birlikte reklam önemli yere sahip ama reklam algısı Türkiye’de çok dar. Yani markalar, gerçek hedef kitlesinin okuduğu bir yayını fark edip; ona reklam vermeyi henüz keşfedemedi. Bunun nedeni de, okumuyor olmaları. Biz genel olarak anlattığımız nedenlerden dolayı, ön iç kapak ve arka kapağa yayınevleri reklam almıyoruz.

“Bavul, insan nereye giderse gitsin değişmeden ve terk etmeden onunla birlikte gelen tek şeydir. Aynı anda hem hatırayı hem yeniye hem de yenilgiyi taşır. Ayrılırken de kavuşurken de dolaptan ilk çıkandır. Kalbi kırılanlar, kenarda kalanlar, sevip de kavuşamayanlar, plaza asansöründe mahsur kalanlar için çıktığımız bu yolda umuyoruz ki sevenimiz çok, ömrümüz uzun olsun. Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.”

Yazılı basın ilerleyen teknolojiye yenik düşüyor; zaten beş yıl öncesinde ön görülen de buydu. Peki siz dergicilerin de teknolojiye yenik düşeceğine inanıyor musunuz?

Ben kağıdın yok olacağını düşünmüyorum. Bu döngüsel bir durum, örneğin retro diyoruz... İnsanlar eski şeyleri kullanma eğilimi içindeler, bence daha sonraları da böyle olacak. Çünkü internet ve sosyal medya çok geniş bir alan. Dolayısıyla saldırıya da çok açık; siber bir saldırıyla tüm internet siteleri çökertilebiliyor. Bizim gibi yönetilen ülkelerde internet bir günde yasaklanabiliyor. Onca badiyeler atlatmış kağıdın yolculuğunun, böyle üç beş yılda yok olacağını düşünmüyorum. Belki yüz yıl sonra olur.

Sokakta BirGün köşenizdeki ilk yazınızda “Sizi rahatsız etmeye geldim !” diyorsunuz ve her zaman bu şiarla ilerlediniz; hep söyleyecek sözünüz vardı. Bununla neyi anlatmak istiyorsunuz?

Türkiye’de her şeyin cemaat grupları olduğu gibi, edebiyat dünyasının da bir cemaati var. Edebiyat dünyasında da köşe başları tutulmuş durumda. Bu işlere yatkın olan kişilerin de edebiyatta önü çok kesiliyor. Bu yüzden böyle bir cümle kullanmıştım. Bizim de sırtımızda taşıdığımız yüklerimiz; dünyaya dair dertlerimiz var. Biz bunları bütün mecralarda söyleyeceğiz ve bunlar da o kişileri rahatsız edecek. Hatta entelektüel insanların var olduğu bir söyleşide bahsetmiştim: “Sizin o duvara astığınız kilimlerin sahibi geldi.” dedim. Çünkü onların duvara asıp ‘retro’ diye nitelendirdiği kilimlerde büyüdük biz. Edebiyat bu bir şekilde biçimlenecekse, bunun bir parçası da biz olacağız. Toplumcu gerçekçiliğin de söylemi budur zaten.

Biz de, Bavul dergisiyle onları rahatsız etmek adına böyle bir yoldayız; çok cüretkâr ve iddialıyız. Bugün edebiyat alanında tartışamayacağımız platform veya var edemeyeceğimiz bir dünya olmadığını düşünmüyorum. Bizim de hikâyemizi dinleyecek olan insanların var olduğunu biliyoruz ve hikâyemizi, başka dünyadan gelen insanların anlatmasını tercih etmiyoruz.

Toplumcu gerçekçiliğe değinmişken, daha önce çalıştığınız dergilerden de söz etmek isteriz. Bizim bildiğimiz en çarpıcı örnek Katık Dergi idi. Siz neler söylemek istersiniz bu konuyla ilgili?

Önceden çalıştığım dergilerden önemsedğim üç tane var. Bunlardan ilki Fazla Mesai dergisi. Merdiven altı ve enformel sektöründe çalışan güvencesiz işçilerle birlikte çıkardığımız bir dergiydi. Benim için inanılmaz bir dünyaydı ve derginin editörüyüm. Mezarlıkta su dağıtan çocuklar da dergiye yazıyordu; Eminönü'nde hamallık yapanlar da... Bu içerik iyiydi fakat bizim dünyamızı şekillendiren başka bir dergi Ali Mendillioğlu ile beraber çıkardığımız Katık dergisiydi. Mendillioğlu, Türkiye'nin sosyolojik olarak en deneyimli ve bilgili insanlarından biridir bana göre. Bu dergi şunu hedefliyordu: Kentleşmenin büyümesiyle beraber bir alan açılmıştı ve insanların attıklarıyla kendi dünyalarını şekillendiren bir kitle vardı: Kağıtçılar, çöpçüler...

Biz bu dünyayı merak ettik. Kağıt diye bir sektör oluşturdu bu kişiler. Onlar güvencesiz, hiçbir gelecekleri yok, maaşları yok, primleri yok, evleri yok, son derece sağlıksız ortamda çalışıyorlar ve bu kitle gitgide büyüyordu. Bu bir anlamda ekonominin ve iş sektörünün de çöküşü demekti. Biz bir dönem işe uzaktan baktık. Sonrasında onların dünyalarında var olmayan bir şeyle; yani dergiyle, bu dünyaya girmeyi denedik.

Anlatılınca çok kolay oluyor ama bu soğukta eksi üç derecede çöplerden kağıt toplayan bir çocuğun çalışırken yanına gidip; o donmuş elleriyle yazı yazmasını talep etmek çok güçtü. Herkes der ya; anlat-sam film olur diye, gerçekten de herkesin hikâyesi çok izlenmese de bir film olur. Onların da anlatmak istediği hikâyeleri vardı ama bu bekâr evlerinde çok zordur. Çünkü herkesin yakıcı sorunları vardır, geçim sıkıntısıydı, aile özlemiydi vs...

Biz, bütün bunların arasında şiir yazıyorsanız yayınlayalım, hikâye yazıyorsanız önemseyelim dedik ve bunların üzerinden gittik. Çok güzel geri dönüşler aldık ve sosyolojik anlamda çok büyüdük. Şöyle ki; üniversitelerden onlarca konferans teklifi aldık. Sosyoloji hocaları, öğrencileri bizi çağırıp; sokak nedir, kağıt nedir diye soruyordu. İnsanlara uzun süre sokakları anlatmaya çalıştık. Katık dergisi bu nedenle çok önemlidir.

Biz büyük bir aile oluşturmuştuk ve bu ailenin bağı ne güzeldir ki edebiyattı. Bu bağlar hala devam ediyor. Önümüzdeki Şubat ayında da yeniden çıkartmaya başlıyoruz Katık Dergi'yi. Bu dergide edebi bir kaygımız yok; yani biz zaten bir yazı için bu edebidir ya da edebi değildir kavramlarını kullanmaktan yana değiliz. Türkiye'nin ya da sosyal medya fenomenlerinin beğenebileceği bir dergi çıkarmayacağız; biz bir gerçek çıkaracağız ortaya ve bu gerçek onları rahatsız edecek. Bizim ve bizim gibilerin varlığı onların rahatsızlığı içindir.

Son olarak edebiyata yön vermek isteyen genç yazarlara neler söylemek istersiniz?

Kimse kimsenin elini tutmaz arkadaşlar; herkes kendi çabalarıyla bir yere gelebilir. Birçok kişiden mail alıyoruz ama bu kişiler yazı yazmak istemiyor; onlar ünlü olmanın peşinde. Kimse tepeden inmedi bu sektörde. Bence ikili üçlü gruplar halinde bile çıkabilir dergi veya fanzin.

Çıkarırsınlar, desinler ki "abi bizim editörlüğümüzü yapın", atölyeler yapalım, bizden nasıl bir yardım bekliyorlarsa onu karşılayabiliriz. O yayınların yaşaması, Bavul'un yaşamasından daha bile önemlidir bizim için ama arkadaşlar hızlı reaksiyon alacak yerlerde yazmak istiyor. Bu mümkün değil. Zaten belli sayıda bir dergi çıkartıyoruz, belli yazar kadromuz var; fazladan bir yazara ihtiyaç duymuyoruz. Bu tarz dergilerde var olmak zor ama kendi dergi ya da fanzin çıkarmak çok kolay. Yazsınlar; fotokopiyle de çoğaltılabilirler ancak yazmaktan vazgeçmezlerse iş büyür. Kendilerini geliştirsınler ve kendi hikâyelerini anlatsınlar.

Fotoğraf: Yiğit AKBIYIK

Beşiktaş'ın Kaykaycı Çocukları

■ Kıymet Buket YOLOĞLU - Songül ARSLAN

Beşiktaş'ta kalıplaşmış "Kaykaycı çocuklar" söylemi üzerine, bu çocukların kim olduğunu araştıralım istedik. "Neler yapıyorlar?", "Neden kaykay kayıyorlar?" ve "Neden Beşiktaş?" sorularının cevaplarını, sizler için öğrendik.

Kaykaycı Çocuklar Kim?

Beşiktaş-Üsküdar İskelesi karşısında kaykaylarıyla bizlere hareketlerini gösteren, onları sadece oradan geçerken gördüğümüz ve aslında kim olduklarını hep merak ettiğimiz, anlık bakışlarımızla iletişim kurduğumuz o çocuklar, genellikle lise son sınıf öğrencilerinden oluşuyor. Sohbet ettiğimiz Emir Beylikdüzü'nde, Bedirhan Alibeyköy'de ve Cengizhan Avcılar'da yaşıyor. Yaşadıkları yerlerden Beşiktaş'a kaykay için geliyorlar. Lise son sınıfta olan bu çocuklar, hayatlarının geri kalanına yön verecekleri bu dönemde, ileride olmak istedikleri konumun kaykay ile ilgili olmasını istediklerini ve kaykayın hayatlarının merkezinde olduğunu söylüyorlar. Bedirhan ileride yönetmen olup Türkiye'nin ilk kaykay filmini çekmek ve kaykaycılarının hayatlarını yansıtmak isterken, Cengizhan bir 'skateshop' (kaykay dükkanı) sahibi olup yeni bir marka yaratmak istediğini söylüyor. Yapacakları işleri kaykaysız düşünemediklerini ancak bacaklarını kaybederlerse kayamayacaklarını söylüyorlar.

Kaykaya Nasıl Başlamışlar?

Emir oturduğu sitede tanıştığı, Amerika'da yaşayan ve akrabalarını ziyaret amaçlı Türkiye'ye gelen abilerden öğrenmiş kaykay kaymayı. Onlara özenerek başlamış bu kaykay tutkusu onda. Cengizhan ise Youtube'da denk geldiği bir video ile kaykay almaya karar vermiş ve sonrasında kaykayı ile Beşiktaş'a gelip burada 'abilerim' dediği başarılı kaykaycılardan öğrenmiş. Bedirhan ise evinin yakınında bulunan 'skate park'taki (kaykay sahası) kaykaycıları görmüş ve arkadaşları ile kaykay alıp kaymaya başlamışlar. Daha sonra o da Beşiktaş'a gelmiş ve burada farklı hareketler yapmayı, yeni tanıştığı kaykaycılardan öğrenmiş. Kaykaya ilgi duymadan önce farklı sporlarla da ilgilendikleri olmuş ama daha sonra ilgileri azalarak son bulmuş. Kaykay ise öncelikleri haline gelmiş ve kaykaydan önce, kaykaydan sonra diye yaşamlarını ikiye ayırdıklarını söylüyorlar. Kaykaya başladıktan sonra düşünce yapılarının, hislerinin, kıyafetlerinin değiştiğini ve bunun artık kimlikleri olduğunu; kaykayın basit bir oyun veya eğlence olmadığını ve bu tarz düşüncelerden rahatsız olduklarını da önemle belirtiyorlar.

Onlara Kaymayı Öğretenler Şimdi Neredeler?

Emir, ona kaymayı öğreten abisinin şu an Amerika'da fitness hocalığı yaptığını ve bel fitiği olmasına rağmen hala kaykaydan kopmadığını belirtiyor. Cengizhan, ona kay-

mayı öğreten abilerinden sevgiyle bahsedip, onların kaykaydan emekli olduklarını ve hepsinin bir kaykay markası sahibi olduklarından bahsediyor. Bedirhan ise birlikte kaymayı öğrendiği arkadaşının üniversite sınavı yüzünden artık kaymadığını ve aslında kaykaya başlarken amacının çevre edinmek ve gösteriş yapmak olduğunu, kaykayı benimsemek olmadığı için kaykayı bıraktığını söylüyor. Ayrıca kaykayı hayatının parçasına dönüştürmüş biri ne olursa olsun ondan kopamaz deyip ailelerinin ve arkadaşlarının onları vazgeçirmeye çalıştıklarını da ekliyorlar.

Kaykay Kayarken Çevreden Aldıkları Tepkiler?

Gençlere kaykay kayarken şiddete maruz kalıp kalmadıkları veya ne tür tepkiler aldıklarını sordüğümüzde, ilk olarak insanların kaykayı genç kızları etkilemek için kullanılan bir oyuncak olarak düşündüklerini söylüyorlar. Ek olarak kaykayın Batılı bir gösteriş aracından ibaret sanıldığını ifade ediyorlar. Bedirhan bir defasında sokakta arkadaşı ile kaykay kayarken arkasından birinin ona küfredip bira şişesi fırlattığını söylüyor. Cengizhan ise bu tarz şiddet olaylarının yalnızca sokaklarda değil skate parklarda da olduğunu, skate parkların genelde şehir merkezinden uzak yerlerde bulunduğunu ve güvenli olmadığını söylüyor. Bedirhan da bu sebeple evlerinin oradaki skate parka gitmediğini ve daha önce orada arkadaşlarının kaykaylarının gasp edilip kendilerinin de darp edildiklerini söylüyor. Beşiktaş'ta neden kaydıklarının gerekçesinin ise, iyi tepkiler aldıkları, daha rahat oldukları, Beşiktaş'ın kaykay için ortak nokta gibi bir yer olduğu ve orada kendilerini güvende hissetmelerinden kaynaklandığını söylüyorlar.

Herkes Kaykaycı Olabilir mi?

İnsanlar kaykay kaymayı içtenlikle isterse başarısız olmaz, kayabilirler ama kaykaycı olamazlar diye üstüne basa basa söylüyor Cengizhan ve Emir. Onlar kaykaycı sayısı artarsa bu medyanın üzerinden kazanç sağlayan büyük firmaların ilgisini çekerek emek verip kaykay markası açmış olan küçük markaların yok olmasına yol açacağını düşünüyorlar. Kaykayın olimpiyatlara girmesi onları mutlu ederken; popülerleşmesinden hoşnut olmadıklarını ve fazla dikkat çekmek istemediklerini öğreniyoruz. İngiltere ve Amerika'da özel mülkte, sokaklarda kaymanın yasak olduğu ve bununla ilgili ağır yasaların olduğu, bizim ülkemizde de ağır yasalar getirileceğine dair endişeleri olduğunu söylüyorlar. Amerika ve Avrupa ile karşılaştırıldığında Türkiye'de kaymanın daha avantajlı olduğunu ve sadece skate parklarda kaymanın eğlenceli olmayacağını da ekleyerek sokaklarda "Game of Skate" diye adlandırdıkları ve birbirlerine hareketlerini gösterdikleri oyunu oynadıklarını öğreniyoruz. Röportaj esnasında, ağaçta asılı olan tahta parçaları dikkatimizi çekiyor. Bir anlamı olup olmadığını sordüğümüzde, bunun aslında bir 'Amerikan Kültürü' olduğunu ve kırılan kaykayları astıklarını söyledikten sonra; "Fazla dikkat çekmek istemiyoruz. Biz bize yeteriz." sözlerini ekleyip, arkadaşlarıyla kaymaya devam ediyorlar.

Bir Kahveden Daha Fazlası: **Tebessüm Kahvesi**

■ **Sariye Nur DÖNMEZ**

Üsküdar Belediyesi'nin sosyal sorumluluk projesi olan Tebessüm Kahvesi, down sendromlu bireyleri toplumla buluştururken hayatın içinde var olduklarını da hissettiriyor. Üsküdar Burhan Felek Köşkü bahçesinde hizmet veren Tebessüm Kahvesi, her gün 08:30- 20:00 saatleri arasında konuklarını ağırlıyor.

Tebessüm Kahvesi, Üsküdar Altunizade’de bulunan, sıcak dekorasyonu ile insanları kendine çeken ve istihdam sağladığı down sendromlu personelleriyle “İnanmak başarmanın yarısıdır” sözünü somutlaştıran bir mekân. O kadar cana yakınlar ki hemen muhabbet kuruyorlar sizinle. Bana kendilerinden bahsettiler, hal hatır sordular. Orada olmaktan ve ayaklarının yere basmasından da ziyadesiyle mutluydular. “Müdürünüzle görüşebilir miyim?” diye sorduğumda Şermin Hanım’ı çağırdılar. Ben de, Tebessüm Kahvesi’nin oluşum hikâyesini Şermin Çoban’dan dinledim

Sizi biraz tanımak isteriz, bize biraz kendinizden ve projenin ortaya çıkış hikâyesinden bahseder misiniz?

Hoş geldiniz, Ben Şermin Çoban Tebessüm Kahvesi'ndeki down sendromlu arkadaşlarımızın koordinatörleriyim.

Tebessüm kahvesi, Üsküdar Belediyesi Sosyal İşler Biriminin down sendromlu arkadaşlarının hayatın içinde var olduklarını herkesin görmesi amacıyla gerçekleştirilmiş bir sosyal sorumluluk projesi. Onlara bir fırsat verelim istedik, fırsat verildiğinde neler yapabildiklerini gösterebiliriz istedik.

Burada bizim on arkadaşımız var; beş arkadaşımız sabah grubunda diğer beşi de öğleden sonra olmak üzere vardiyalı olarak altı saat çalışıyorlar. Tebessüm Kahvesi okul gibi düşünülmüş bir proje. Buradaki on arkadaşımıza hizmet sektöründe nasıl davranmaları gerektiğini öğretip, farklı işletmelerde onların istihdamlarını sağlayacağız inşallah ki yeni arkadaşlarımıza yer açılsın istiyoruz.

Projenin ilk faaliyete geçtiği zamanlarda insanların gösterdiği tutumla şimdi sergilenen tutumlar arasında bir değişiklik var mı?

Tabii ki mutlaka. Buraya çok bilinçli bir profil geliyor ama ilk başlarda buraya gelen misafirlerimiz sanki bebek sever gibi daha insancıl duygularla yaklaşıyorlardı. Arkadaşlarımıza “Canım cicim”, “Hadi gelin oynayalım” gibi hitap tarzları vardı. Ama bizim amacımız down sendromlu arkadaşlarımızın toplumun içinde bir birey olarak var olmaları, ben bana nasıl davranıyorsanız buradaki Cem arkadaşımıza da Emrah arkadaşımıza da aynı şekilde davranmanızı istiyorum, müşteri profilimizden beklentimiz bu. Burada hitap şekillerimizde öyle zaten iş yerinde Cem Bey, Emre Bey gibi hitap şekilleri kullanıyoruz.

Projenin girişim aşamasında karşılaştığınız olumsuzluklardan biraz bahseder misiniz?

Tebessüm Kahvesi Üsküdar Belediyesi'nin bir projesi dediğim gibi, Başkanımız Hilmi Türkmen projeyi her anlamda çok sahiplendi. Siz de görmüşsünüzdür zaten çok nezih çok güzel bir yer, Üsküdar'ın en değerli yerlerinden Burhan Felek Köşkü bahçesinde bir mekân. Hamd olsun, hiçbir zorlukla karşılaşmadık hep kolaylıklarla karşılaştık.

Kafede kaç çalışmanız var?

Kafede şu an profesyonel olarak çalışan üç garson arkadaşımız var. Mutfakta iki personelimiz var, down sendromlu arkadaşlarımız ise on kişiler ve sadece servis kısmında varlar. Garson arkadaşlarımız onlara nasıl servis yapacaklarını, nasıl davranmaları gerektiğini ve dükkanın nasıl açılması/kapatılması gerektiğini öğretiyorlar.

İşe başlamadan önce herhangi bir eğitimden geçiyorlar mı?

Başta da değindiğim gibi burası bir okul, sıfırdan geliyorlar ve burada eğitim alıyorlar. On arkadaşımız var. Hepsı farklı, birinin yapabildiğini diğeri yapamıyor o yüzden hep en iyi bildiklerinden başladık. Bu özel eğitim de özgüvenlerini kaybetmemeleri açısından önemli bir şey. Örneğin ilk olarak mınıtka yaparak başlayan birçok arkadaşımızı, mendilleri doldurma, yağdanlıkları doldurma derken servise girme aşamasına kadar getirdik.

İnsanlar burada olmayı sizce neden tercih ediyorlar?

Çünkü burası çok pozitif bir yer. İnsanlar burada madden çok mutlu oluyor. Çok huzur doluyorlar. Bu da projenin amaçlarından biriydi zaten. Yine yeniliyorum ama müşteri profilimizin de, bu arkadaşlarımıza fırsat verildiğinde neler yapabildiğini görmesini istedik. Geçmişte yapabilirler mi düşüncesi vardı insanlarda. Bu arkadaşlarımıza fırsat tanınmıyor. Yine yeniliyorum benden hiçbir farkları yok. Onlar da bir birey ama tabii ki özellikler, duygusal iniş çıkışları fazla biliyoruz. Fakat yaptıkları işi çok güzel sahipleniyorlar.

Benzer bir girişimde bulunmak isteyenlere öneriniz var mı?

Bu insanı çok iyileştiren bir şey. İyi niyetiniz inanılmaz geliyor. Çünkü karşınızda hep iyi insanlar var hiç kötülük gütmüyorlar. Dünyaya gelmiş melekler, biz burada on meleklerle çalışıyoruz.

Herkese elini taşın altına sokması lazım, belki zor bir iş olduğu düşünülüyordur ama asla değil nasıl baktığınıza bağlı. Onlar paralarını kazanıyorlar, çok mutlular, değer görüyorlar. Bu bir gerçek siz maddi olarak tatmin olduğunuzda çevrenizdeki insanları da tatmin ettiğinizde pek çok şey sizin için kolaylaşıyor, fırsat verilsin böyle arkadaşlarımıza. Çünkü onlar her şeyi en iyi şekilde yapıyorlar.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Sadece down sendromlu değil tüm engel gruplarındaki arkadaşlarımıza fırsat verilmeli. Çünkü fırsat verildiğinde, doğru ellerde doğru kimliklerle buluştuklarında gerçekten güzel işler yapıyorlar.

Şermin Çoban böyle projelere daha çok önem verilmesini istiyor. Tebessüm Kahvesi'nin kapısı, destek olmak isteyen herkese açık...

Turgay Tanülkü'nün Öğrencilerle buluşması

(HÜR Haber Merkezi) Üsküdar Üniversitesi Medya ve İletişim Kulübü'nün organize ettiği ve Turgay Tanülkü'nün konuk olduğu söyleşi etkinliği, Nermin Tarhan Konferans Salonu'nda öğrencilerin büyük ilgisiyle gerçekleştirildi. Etkinliğin başlangıcında, Turgay Tanülkü'nün hayatına dair çeşitli kesitlerden oluşan bir video gösterimi yapıldı. Gösterimin ardından usta oyuncu, yaşamış olduğu cezaevi sürecini, tiyatroya nasıl başladığını ve daha pek çok deneyimini anlattı. Kendisi için önemli olanın tiyatro olduğunu belirten Tanülkü, dizilerde ise sadece para kazanmak için rol aldığını dile getirdi. Hayatına dair samimi paylaşımlarda bulunan oyuncu, yaşadıklarını anlatırken zaman zaman gözyaşlarına hâkim olamadı ve konuşmasında; insanların artık sevgi çemberi içinde birleşmeleri gerektiğini vurguladı. Keyifli geçen etkinliğin sonunda Turgay Tanülkü'ye, İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nazife Güngör tarafından 'Hisseden Adam Heykeli' armağan edildi.

Bora Duran Üsküdar Üniversitesi'nde

Pop müziğinin sevilen ismi Bora Duran, Medya ve İletişim Kulübü'nün davetlisi olarak Üsküdar Üniversitesi Nermin Tarhan Konferans Salonu'nda, öğrencilerle gitarı eşliğinde keyifli bir söyleşi gerçekleştirdi.

(HÜR Haber Merkezi) Medya ve İletişim Kulübü'nün 2 Kasım 2016 tarihinde düzenlediği etkinlikte pop müzik yorumcusu Bora Duran öğrencilerle bir araya geldi. Üsküdar Üniversitesi Nermin Tarhan Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen etkinliğe öğrencilerin katılımı yoğun oldu. Duran'ın seslendirdiği şarkılar ve öğrencilerin sorularına verdiği yanıtlar, keyifli anlar yaşanmasını sağladı.

Öğrencilerle etkileşimli bir şekilde devam eden söyleşide, müzik konusu üzerinde duruldu. Duran, Türk Müziğinin günümüzdeki duruma yönelik yaptığı değerlendirmede, müziğin yozlaşan bir tarafı olduğunu, farklı koşullarda farklı müzik türlerinin dinlendiğini bunun da dinleyicinin kararı olduğunu belirtti.

Etkinlikte samimi paylaşımlarda bulunan Duran, her insanın hayatında zor durumlar bulunduğunu, kendisinin de çok zorlu bir dönemdeyken şansının döndüğünü ve şu anda bulunduğu yere geldiğini belirtti. Samimi ve sıcak bir ortamda Bora Duran'a, tüm salonda eşlik ettiği şarkılarla duygusal bir ortam oluşurken; şarkıcı, öğrencilerin istek parçalarını da geri çevirmedi. Söyleşi sonrası Duran'a Hisseden Adam Heykeli takdim edildi.

"Vintage" Kıyafetin Renkli Adresi: Eleni

■ Rabia ELGÜN

Beyoğlu Galata'da 'vintage' mağazası sahibi olan ve annesiyle beraber bu işi yürüten Burak Alpaç'ı, dükkanında ziyaret ettik. Ziyaretimizde de vintage moda akımı, günümüz gençliğinin kıyafete olan ilgisi ve dükkanda yer alan ürünler üzerine Alpaç ile bir söyleşi gerçekleştirdik.

Hiç bilmeyenler için Vintage nedir?

Vintage aslında geçmişin modası demektir. Geçmişte var olmuş ve kullanılmış, günümüzde ise hala kullanılan bir terim. *Vintage* bir kültürdür. Yaşanmışlıkları, hikâyeleri ve kimlikleri vardır.

Antika ve Vintage arasında nasıl bir farklılık vardır? Bunları nasıl ayırt ederiz?

Antika, çok daha eski zamanlarda kullanılmış ve değer kazanmış şeyler için kullanılan bir terimdir. Retro ise, bir dönemin aralığını anlatan kelimedir. Mesela 60'lar, 70'ler ve 80'lerin başları gibi.

Bu alandaki ilginizin kaynağı nedir?

Eskiden dedem, burada yani Beyoğlu'nda terzilik yapıyordu. Benim de kıyafetlere olan merakım o yıllara dayanıyor.

Mağazanızı ne zaman açtınız?

Cihangir'in farklı kesimlerinde ve burası da dahil olmak üzere; 15 yıldır faal olarak *vintage* yapıyoruz. Vintage ile beraber antika da satıyoruz. Koltuklar, pikap, müzik setle-

ri, aynalar gibi... Bu işi iki kişi yaptığımız için, hem pahalı markaların *vintage* ürünlerini alınabilir kılıyoruz, hem de şık gözükmeğe çalışan orta halli müşterilere hitap ediyoruz. Aynı zamanda sokak stilinde şık ruhlar yaratmaya da çalışıyoruz.

Sadece satıyor musunuz; yoksa kiralama da oluyor mu?

Hem kiralama yapıyoruz hem de satılık ürünlerimiz var. Kiralamayı çok özel parçalarda yapıyoruz. 150 yıllık gelinlikten tutun da çok iyi bir markanın, 1930 yılında çıkartmış olduğu çok özel bir parçada da kiralama oluyor. Aynı zamanda dizi, film, reklam ve fotoğraf çekimleri için de kiralama yapıyoruz.

Talepler nasıl, sürekli müşteriniz olan belli bir kitle var mı?

Tabii ki sabit müşterilerimiz var. Bunun yanı sıra, vitrinimizdeki ürünleri görüp, onları ilginç bulup içeriye giren bir kitle de var. Butiğimizin konumu itibarıyla de çok büyük bir turist müşteri kitlemiz var.

Dükkanınızdaki ürünleri nereden temin ediyorsunuz?

Dükkanda bir çok ürün, babaannemin ve annemin eşyalarından oluşuyor. Ürünlerin geri kalanlarını, özel koleksiyonlardan toparlıyoruz. Yurtdışından da siparişler alıyoruz.

Her statüde insan, bu ürünleri alabilir mi?

Biz çok geniş bir kitleye sesleniyoruz. Bütün alım gücüne hitap ediyoruz. Buradaki marka ürünlerin çoğunu, alım gücü düşük insanların da alabilmesini sağlıyoruz.

Günümüz gençlerinin giyim tarzları hakkında ne düşünüyorsunuz? Siz nasıl giyiniyorsunuz?

Şu anda gençlerin çoğu hazır giyim alıyor. "Biz asla ikinci el kıyafet giymeyiz" diyorlar ama sonra buraya gelince de vintage bağımlıları oluyorlar.

Tamamen *vintage* giyiniyorum. Gardırobumun hepsi vintage ürünlerden oluşuyor. Hazır giyim asla almıyorum.

Geçmişten Günümüze; Üsküdar'da Lezzetin Adresi

Kanaat Lokantası

“Üsküdar’daki bu “Attar Dükkânı” nice sohbetlerin, nice dostlukların, nice himmetlerin, nice hayırların, nice tefekküre şâyan ibretlerin, nice füyûzâtın, nice mânevî tohumların ve irşadların sebebi ve milveri olmuştur.”

■ Serdar Can BAKIR – Seda SAMANCI

Ahmed Yüksel Özemre'nin Üsküdar'daki bir attar dükkânını tasvir etmek için dile getirmiş olduğu bu cümleyi, yine aynı semt ve aynı esnaf topluluğuna tabi olan Kanaat Lokantası için kullanmamız herhangi bir abes duruma neden olmaz. Bunun sebebi ise Kanaat Lokantası'nın 1933'ten beri Üsküdar'ın tam göbeğinde nice ailelerin, nice arkadaşların buluşma ve yemek yeme adresi olmasıdır. Bu nedenledir ki o dönem zamanın ruhu ne ise, bu da Kanaat Lokantası'nda çatal kaşık seslerinin arasında tezahür etmiştir. Bu tezahürün içinde Kanaat Lokantası ünlü iş adamlarının, tamirci çıraklarının, Yeşilçam artistlerinin gülüşlerini, mutluluklarını, sevinçlerini ve üzüntülerini, kendi samimi uğultusu olarak bünyesinde kadim kılmıştır.

Röportajı gerçekleştirdiğimiz Mustafa Kargıcı Bey ki kendisi Kanaat Lokantası'nın ikinci kuşak işletmecisi olup, ayrıca elli seneyi aşkın zamandır lokantada bizatihi çalıştığından, kendisi zamanın ruhunun Kanaat lokantasındaki tezahürünün en yakın şahitlerinden biridir.

Mustafa Bey, tecrübelerinize dayanarak, Kanaat Lokantası'nın hizmet hayatı boyunca müşterilerinin nasıl bir değişim geçirdiğini bize anlatabilir misiniz?

Her şeyden önce İstanbul'un gelişimiyle, insanlar da değişmiş ve davranış şekilleri değişmiştir. Seksenli yılların sonlarına doğru aileler İstanbul'da lokantada yemek yemezlerdi, bu kültürümüzde olan bir şey değildi. Daha çok bekarların, öğrencilerin ya da dışarıda alışveriş yapanların yemek yediği, ağırlıklı olarak erkek müşterilerin olduğu bir lokantaydı. Aileler ise Ankara'dan gelmiş, İstanbul'u gezerken otelde kalıyorsa, o türde aileler tek tük geliyordu.

Seksenlerden sonra ise dünya mutfakları yaygınlaştı, gurmelik mesleği icra edilmeye başlandı. Bu dönemden sonra İstanbul mutfağına ilgi arttı ve aileler bu dönemden sonra dışarıda yemek yemeye başladı. Erkek müşteri ağırlıklı bir lokantada üslup bile değişir. Kadınlar lokantaya gelmeye başladığında erkeklerin üslupları değişti; adâb-ı muaşeret kurallarına daha çok uyulmaya başlandı.

Değişen ve kalitesizleşen gıdalar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Nüfusun artmasıyla beraber gıda tüketiminin yozlaşması, bizi natürel ve organik yiyeceklerden seracılığa kaydırıldı. Türkiye'nin güneyinden, GDO şeklinde, İstanbul'a gıda girdi. İstanbul'un kendi bostanları kapatıldı.

Yeri gelmişken “Eski yiyeceklerin tadı artık kalmadı” cümlesine biz yeni nesil olarak çok aşınayız. Bunlarla ilişkilendirebilir miyiz acaba?

Meyveler, sebzeler... Fark olmaz mı? Kesinlikle var ama organik tarımla bu nüfustaki İstanbul beslenemez; maa-lesef mümkün değil. Ama biz dikkat etmeye çalışıyoruz, eskiden beri alışveriş yaptığımız yerler var. Ben elli senedir buradayım. Benden evvel de aynı firma et getiriyordu.

Lezzetli, sağlıklı ve estetik kültürümüzden gelen yemeklerden, “Fast Food” a kaymamızın nedenini ne olarak görüyorsunuz?

Kırklı yıllarda bir Amerikalı öğrenci buraya gelip Osmanlı döneminin mahalle kültürünü araştırıyordu. Sebebi, Osmanlı nasıl 600 sene ayakta kaldı? Biz ise hala kendi kültürümüzle ilgilenemiyoruz. Bu doğrudan yemek kültürümüze de yansıyor. Yemeklerimiz Osmanlı mutfağına dayalı ama saraydan bir çok alternatif de var. Osmanlı mutfağı sadece Osmanlı mutfağı demek değil; gayrimüslim Rum yemekleri karışmıştır. Mesela enginar İspanya'da ortaya çıkmış ve yetiştirilmiş bir sebzedir; lakin Osmanlı mutfağında, bir sürü enginarlı yemek görebiliriz. Farklı

bir örnek; Biz Üsküplü bir aileyiz, dondurmamızda sadece koyun sütü, salep ve şeker kullanıyoruz. Özel bir dondurmada zevk sahibi müşteri kesimimiz var. Onlar gelip bizden dondurma alırken çocukları dondurmanın süt koktuğunu ve bunu yiyemeyeceğini söylüyor.

2000'lerden sonra hızla bir franchise dönemi başladı. Her yerde dev sermayeli fast-food veya normal yemek lokantaları açıldı. Bu sizi nasıl etkiledi?

Bizim işimiz daha da arttı. Butik restoranların kapanma nedeninin bu olduğuna inanmıyorum. Ticareti doğru yapanın, teknik hatalar yapmayanın etkilendiğini de düşünmüyorum. Fakat işi doğru yapıp; yanlış ürün yapmak da kötü sonuçlar doğurur. Mesela benim burada pizza yapmam olmaz, müessesenin tabiatına aykırı.

Peki siz şube açmayı düşündünüz mü? Kanaat lokantası olarak yüksek bir marka değeriniz var.

Şube açmayı hiç düşünmedik çünkü gıda müessesinde direkt muhatap olmak çok önemli. Ben buradayım. Şayet ben yoksam kardeşim burada. Müşteriler memnuniyetsizliklerini veya önerilerini direkt olarak bizimle paylaşabiliyorlar. Mesela ben de dışarıda sık sık yemek yiyorum. Aynı lokantanın Eminönü şubesinde farklı, Nişantaşı şubesinde farklı yemek yiyorum. Bu hatadır, ben bunu kabullenemem. Bu endişeden dolayı açmadık. Dondurmamızı başka yere vermememizin nedeni de budur; dondurma doğal olduğundan muhafazası zor. Bu yüzden tadının bozulmasını istemedik. Senin söylediğin, “Marka değeriniz yüksek” lafını benim beynim algılamıyor. Benim için önemli olan içerisi. Dışarıda marka olmuşum bu önemli değil.

Buraya geldiğimizde ne yemeliyiz? Kanaat lokantasını, Kanaat lokantası yapan yemekler ve tatlılar hangileridir?

Buraya dana eti 2000'lerden sonra girmeye başladı. Koyun eti hem yağlı, hem yararlı hem de tat olarak daha güzel. Diyetisyenler ve zayıflayanlar furçası... Trabzon'dan Vakfıkebir'den tereyağı geliyor, onunla pilav yapıyorduk. Kokuyor dediler, nesil bilmiyor. Dana etinden tas kebabı yapıyoruz. Bu bir değişimdir. Çoban kavurması en çok satan yemek; bu da bir değişim. Beyin salatası olurdu eskiden, o şimdi kalktı. Talep yok. Bizim işimiz diyetisyenlerle paralel gidiyor. Birisi çıkıp bunu yemeyin, şunu yiye dediğinde etki ediyor. Eskiden enginara rağbet yoktu. Birileri çıkıp “Böbreğe iyi geliyor.” dedi. Bir kamuoyu oluştu ve enginara rağbet arttı. Benim sana önerim; kuzu elbasan tava, kuzu ciğer sarma ile ekmek kadayıfı, ayva tatlısı, ve zeytinyağlılar...